

NAVASART

ORGANO DE LA U. G. ARMENIA DE CULTURA FISICA

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ Հ. Մ. Ը. Մ.-Ի

ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1957

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պատմական նշմարտութիւն մը		1
Հանչանք մարգական Հայաստանը		5
"Նաւասարդ"ի տարեկան հանդէսը		6
Աօրեայ մարզամիճ կարեւորութիւնը	Շ. ՔՐԻՍԵԱՆ	8
"Կովտաս" երգչախումբի հանդէսը	Հ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ	11
Հայ մարզիկները երկրէ երկիր	ՄԱՐԶԱՍԷՐ	12
Սկսուտութիւնը	Մ. ԵԱՆՇՔԵԱՆ	14
Պոլիվիա	Մ. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ	19
Հ. Մ. Ը. Մ. Ի լողաբշտները		24
Cultura y Educación Física	EDITORIAL	25
Fueron los armenios quienes crearon el scoutismo		26
Estudios sobre Armenia	R. MIRAKIAN	27
Un deportista debe estar orgulloso	G. SHAHINIAN	29
Exitoso fin del trono de tenis		30
Exitoso festejo de los juegos deportivos Navasartian		32
El miedo al cancer		33
Finalizó la semana del scout		35
La resignación: Una virtud inapreciable		37
Las cualidades Somaticas del atleta		38

ՊԱՏՄՆԱԿԱՆ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Թ. Խ — Հայկական Ուսումնասիրութեանց հիմնարկութիւնը իր առաջին գրքայինով կուգայ պարզելու "պատմական ճշմարտութիւն մը" որ անտեղի կերպով վէճի առարկան է տասնեակ տարիներէ ի վեր:

Այս ուսումնասիրութիւնը քաղաքացիական դատարարական յարգով փորձ մը քլլալով, զայն կը ներկայացնենք մեր ընթերցողներուն նայնութեամբ:

Նոյեմբեր 29ը թուական մըն է, որ վէճի առարկայ է Հայ իրականութեան մէջ: Հայ պօլշեւիքները եւ անոնց համակիրները այդ թուականը կը յայտարարեն իրրու Հայաստանի ազատագրութեան օր, ուրիշներ կը պնդեն ընդհակառակը թէ այդ թուականը Հայաստանի անկախ, ռամկավար Հանրապետութեան կործանման եւ Հայ ազատասէր ժողովուրդի սարկացման օրն է:

Մենք, նախանձախնդիր պատմական ճշմարտութեան, մեր այս գրքոյնով նպատակ ունինք պարզել ճշմարտութիւնը. բոլորովին առարկայական կերպով, գոյութիւն ունեցող շօշափելի փաստերու լրային տակ:

Առաջին աշխարհամարտէն յետոյ, 1918 Մայիս 28ին, Հայ ժողովուրդը յուսահատ եւ վճռական ճակատամարտով մը, Սարտարապատի, Ղարաբաղի սայի եւ Գաղ-Ալարանի մէջ, վերջնականապէս ջախջախելով թրքական ուժերը, յայտարարեց Հայաստանի Անկախութիւնը, որ ամենէն առաջ ճանչցուեցաւ Թուրքիոյ կողմէ:

Դաշնակիցներու Գերագոյն Խորհուրդը, 1920 Յունուար 19ին, ճանչցաւ Հայաստանի կտուածարութեան (տէ ֆակտո) գոյութիւնը:

Օգոստոս 10ին սարագրուեցաւ Սէվրի դաշնագիրը, որով Հայաստանը կը ճանչցուէր անկախ ռամկավար Հանրապետութիւն եւ որուն պիտի միացուէին Թրքահայաստանի հողերը, Վանի, Պիթլիսի, Կարնոյ եւ Տրապիզոնի վիլայէթներէն (նահանգ): Սահմաններու դժուար յանձնուեցաւ Միացեալ Նահանգներու նախագահ Ուիլսոնին, որ կատարեց իր այդ պարտականութիւնը:

Հայաստանի Հանրապետութիւնը ճանչցող առաջին պետութիւններէն մին

եղաւ նաև Արժանիքին՝ նոխազան Ինիւլիթօ Իրիկօժէնի օրով :

Համաշխարհային առողջին պատերազմին Հայաստանի հողերուն տիրապետող երկու պետութիւններէն Թուրքիա պարտուած էր, իսկ Ռուսաստան ներքին յեղափոխութեան հետեանրով, կուրի ճակատը լքած էր :

Թուրքիոյ իշխանութեանէն ազատուած էին Սիւրիան, Լիբանանը, Քիւրտքը, Յորդանանը, Իսրայէլը, Արարիան, Եէմէնը, որոնք փաստօրէն դրաւուած էին դաշնակից բանակներու կողմէ, որոնք քաջուեցան այն ատեն՝ երբ այդ նորագոյտ ժողովուրդները կազմակերպուեցան եւ ինքնապաշտպանութեան ընդունակ դարձան :

Թրքահայաստանն ալ Սէվրի դաշնագրով իրաւապէս ազատագրուած էր եւ միացուած Կովկասեան Հայաստանին, բայց այդ հողերը դաշնակիցներէն դրաւուած չէին :

Այդ դերը կ'իյնար Ռուսիոյ, բայց ան ներքին կռիւններու անձնատուր, ի վերջոյ պօլշեւիկացած, ոչ միայն չիրաւեց Թրքահայ հողերը ժամանակաւորապէս, այլ միացաւ իր երէկի դարաւոր թշնամիին՝ Թուրքին, պաշարելու համար իր դաշնակիցներուն դէմ :

Պօլշեւիկները եւ Քեմալական Թուրքիան ամէն ինչ ըրին, հնարաւորուելու համար իրենց երբեմնի հողամասերուն վրայ : Պօլշեւիկները՝ Հայաստանի շահերուն առաջին անգամ դաւաճանեցին, երբ 1920 Մարտ 3ին ստորագրեցին Պրէսթ-Լիթովսքի դաշնագիրը, որով անոնք ո'չ միայն Թրքահայաստանի հողերու գրաւման մասին չէին մտածեր, այլ կուգային Կովկասեան Հայաստանի հողերն ալ, Կարսի ու Արտահանի նահանգները զիջելու Թուրքերուն :

Հայաստանի Անկախ, ռաժկավար Հանրապետութեան ստեղծումէն վերջն ալ, Քեմալական Թուրքերն ու պօլշեւիկները շարունակեցին դաւել Հայաստանի դէմ, որուն ոչնչով չէին օգներ դաշնակից ուժերն ալ, որ Սէվրի դաշնագիրը ստորագրած էին :

Պօլշեւիկներու ձգտումն էր վերագրաւել Անդրկովկասը, ուր ստեղծուած էին երեք անկախ Հանրապետութիւններ, Հայաստան, Վրաստան եւ Ադրպէյճան :

Պօլշեւիկները այս երեք հանրապետութիւններուն հետ ալ բանակցութիւններ վարեցին, ճանչնալու համար անոնց անկախութիւնը, բայց այդ բանակցութիւնները նպատակ ունէին քնայնելու նորագոյտ ժողովուրդները եւ ժամանակ շահելու, որպէսզի Թուրքիոյ հետ վերջնականապէս համկացողութեան դային :

Եւ այդ հատկացողութիւնը կատարուեցաւ Մոսկուայի մէջ, ուր պօլշեւիկները համաձայնեցան Քեմալական Թուրքիոյ հետ, Պրէսթ-Լիթովսքի դաշնագրի հիման վրայ :

Ապահոված ըլլալով պօլշեւիկներու օժանդակութիւնը եւ համաձայնած ըլլալով հողային եւ այլ հարցերու շուրջ, Թուրք բանակը, առանց պատերազմ յայտարարելու, յարձակեցաւ Հայաստանի վրայ, 1920 Սեպտ. 23ին :

Հայաստանի կառավարութեան կողմէ իբրև քանազնաց Մոսկուա դիւանօղ Լեւոն Ծանթ, վերադարձած էր Երեւան, Սեպտ. 14ին, որովհետև ուսները առաջարկած էին բանակցութիւնները շարունակել Երեւանի մէջ :

Թուրք եւ հայ պատերազմը սկսած էր, երբ 18 Հոկտեմբերին Երեւան հասաւ Սորհրդային պատուիրակ Լըկրանը, իբր թէ բանակցութիւնները շարունակելու, բայց իրականին մէջ միայն դաւելու համար Հայաստանի դէմ :

Թուրք եւ պօլշեւիկ համաձայնութեան հիման վրայ, դեռ 1920 Ապրիլ 28-

ին, ուստի թուրքերու աջակցութեամբ, գրաւեցին Ազրպէյճանը յայտարարելով Պորհրդային Հանրապետութիւն:

Նոյն օրն իսկ, Ազրպէյճանի արտաքին գործավարը վերջնազէր տուաւ Հայաստանի կառավարութեան, պահանջելով Ղարաբաղի եւ Զանգեզուրի պարպումը՝ եւ յանձնումը Ազրպէյճանին: Այդ օրէն պօլշեվիէ գործերու յարձակումները անպակաս եղան, գրադեցնելով հայ զօրքը այդ ճակատին վրայ:

Երբ 1920 Սեպտ. 23ին, թուրք բանակը յարձակեցաւ Հայաստանի վրայ, պօլշեվիէները զօրք կեդրոնացուցին Հայաստանի հիւսիսային սահմաններուն վրայ եւ մտան Ղազախի դաւառը՝ Նոյեմբեր 29ին:

Հայաստան արեւմուտէն երբ կը կռուէր թուրք դերզանց ուժերու դէմ, ի վիճակի չէր միաժամանակ կռուելու հիւսիսէն եւ հարաւ արեւելէն յարձակող պօլշեվիէ ուժերուն դէմ, որով Հայաստան ստիպուեցաւ հաշտութիւն կնքել թուրքերու հետ, իսկ ուստի 1920 Դեկտ. 2ին մտան Երևան, խորտակելով հայ ժողովուրդի անկախ եւ ազատ ապրելու դարաւոր երազը:

Ինչպէս կը տեսնենք, Նոյեմբեր 29ը եղաւ Հայաստանի անկախութեան վախճանը:

Ան՝ Հայաստանի խորհրդայնացումին եւ հայ ժողովուրդի պօլշեվիէեան լուծը ազամայ ընդունելու թուականն է:

Այս ողբերգական դէպքերու հետեւանքով, ոչ միայն չազատագրուեցան թրքահայաստանի հողերը, այլ անկախ Հայաստանի շուրջ 60.000 քառ. քիլոմետր հողամասն կհասուցաւ 30.000 քառակուսի քիլոմետրի, Պորհրդային Հայաստան անուան տակ: Կարքը, Արտահանը ու Սուււալուն արուեցան թուրքերուն:

Այս կերպով պօլշեվիէները կը յուսային սիրաշահիլ թուրքերը, ու անոնց հետ կնքեցին «յաւիտեանական եղբայրութեան դաշինք», անգլիական աշխարհակալութեան դէմ մղած իրենց պայքարի ընթացքին մասմետական աշխարհը իրենց հետ ունենալու նպատակով:

Մարդիկ կան, որոնք միամտութիւնը ունին պօլշեվիէները նկատելու իբրև Հայաստանի փրկիչ ու հայ ժողովուրդի բարեկամ եւ որոշ յոյսեր կը կապեն անոնց:

Իրականութիւնը այն է, որ պօլշեվիէները սկիզբէն եւ եթ, երբեք նկատի չունեցան հայ ժողովուրդի շահերը, այլ պատրաստ էին զսհելու հայն ու Հայաստանը համաշխարհային յեղափոխութեան յաղթանակին, որ կը ճանդիտանար իրենց նպատակակէտը:

Տանք քանի մը անհերքիչ փաստեր այս ուղղութեամբ:

Համաշխարհային առաջին պատերազմին, երբ թուրքիան պարտուած էր. երբ ուսական զօրքը դրուած էր թրքահայաստանի հողերը, երբ դեռ հայ բանակ մը չիկար որ տէր կանպէտ այդ հողերուն, Լեհիւնը, քննադատելով Ֆերէնբէրի կառավարութիւնը կը յայտարարէր. «... Մենք անջատուելու իրաւունքը պէտք է գործադրենք ամբողջ Հայաստանի վերաբերմամբ, պարտաւոր ենք ուս գործերը հետացնել Հայաստանէն եւ մեր կողմէ գրաւուած քրքակամ հողերէն»:

Այս ուրիշ բան չէր նշանակեր, եթէ ոչ դրաւուած հայկական հողերը յանձնել թուրքերուն:

Պօլշեվիէ պատմաբան Բ. Բորեանը կը գրէ - «Լեհիսի համար Հայկական Հարցը միշտ էր եւ ոչ նպատակ: Հայաստանը Լեհիսի համար գէնք էր, լուծելու համար դիւսմագիտակամ կնքուներն ու խաղերը»:

Ճարդուած էր թրքահայաստանի երկու միլիոն հայութիւնը: Մէկ մի-

լինն հայ կ'ապրէր բուսական Հայաստանի մէջ, եւ Լենին, առանց խղճահատ
բելու կը յայտարարէր .

«Համաշխարհային յեղափոխութիւնը գոհեր կը պահանջէ: Կը ցաւիմ եթէ
սէկ միլիոն հայեր պ գոհուին»:

1921 Մարտ 16ին, Մոսկուայի մէջ կը կնքուի ռուս եւ թուրք դաշինք,
որով Կարսի, Արտասհանի եւ Սուրմալուի շրջանները անգամ մը եւս կը զիջ-
ուին թուրքերոյ: Իսկ այդ դաշինքէն 12 օր առաջ «Հայասէր» Սթալինը «Ազ-
գութեան կեանքը» թերթին մէջ կը գրէր՝ «Ստորիդային Ռուսիա իրաւունք
ունի պնդելու, որ Հայաստանի համար անընդունելի պայման մը չնկատուի
կարսն ու Արտասհանը անժամայէս թողուլ թուրքին»:

Բայց Սթալին այդպէս չէր մտածեր վրացական Հողմաս եղող Պաթու-
մի մասին, որ Պրէսթ-Լիթովսքի դաշինքով զիջուած էր թուրքերոյ:

Սթալինները փրկեցին Պաթումը, փոխարէն թուրքերուն տալով Հայաս-
տանի Մուրմալու դաւանը, աւելի քան երկու հազար քառահուսի քիւմուքը
հող, որ Պրէսթ-Լիթովսքի դաշինքով կը մնար Հայաստանի:

Պօլշեփքները նոյն ձեւով վարուեցան նաեւ Ղարաբաղի եւ Նախիջևանի
խնդիրներուն մէջ, կտրելով գանձնք Հայաստանի մարմնէն ու տալով Ազրբ-
պէյճանին, իսկ Ախալքալաքն ու Պորջալուն՝ Վրաստանին:

Պօլշեփքը կառավարութիւնը ոչ մէկ բանի առջեւ կանգ չառաւ թուրքե-
րուն հաճելի ըլլալու համար: Ան, հակառակ փոքր ազգերու պաշտպանի իր
հաւաստումներուն, կործանեց Հայ ժողովուրդի անկախ եւ ազատ պետութիւ-
նը, Երբ ան իր մոխիրներէն վերածնած, նուիրուած էր խաղաղ եւ շինարար
աշխատանքի:

Անկախութեան սկիզբի տարիին իսկ քացուած էին հարիւրաւոր դպրոց-
ներ, հիմնուած էր համալսարան, երկրին տնտեսութիւնը բարձրացնելու հա-
մար մշակուած էր խոպան հողերը ոռոգելու ծրագիր, լուծած էր հողային
խնդիրը, անհող զիւղացիներուն յատկացնելով պետական հողեր, հաստատ-
ուած էր ձրի եւ պարտադիր ընդհանուր կրթութիւն:

Հայաստանը կը ծաղկէր արագօրէն, ունենալով արտասահմանի միլիոն-
նաւոր հայերու նիւթական ու բարոյական օժանդակութիւնը:

Այս բոլորը կործանեցան, երբ Նոյեմբեր 20ին պօլշեփքները գրաւեցին
Հայաստանը, ենթարկելով զայն անօրինակ բռնութեան եւ կողոպտոյի:

Հայ ազատասէր ժողովուրդը չկրցաւ հանդուրժիլ այդ բոլորին, եւ պօլ-
շեփքեան գրաւումէն երկու ամիս յետոյ ապստամբեցաւ եւ երկրէն վտարեց
կարմիր բանակները:

Վեց ամիս Հայաստան կրկին ապրեցաւ ազատ կեանքով, մինչեւ ար պօլ-
շեփքները գրաւելով Վրաստանը մեծ ուժերով խուժեցին երկիրը, երկրորդ
անգամ թաղելով փոքր ժողովուրդի մը ազատութիւնն ու անկախութիւնը:

29 Նոյեմբեր 1920ին, հազարամեայ Հայաստանը ֆիզիքապէս քերպե-
ցաւ, սակայն իր աննուած ոգին, ծարաւի՝ ազատութեան եւ անկախութեան,
չոնկրկեցաւ ինչպէս բնա չէր ընկրկած իր ամբողջ հերոսական դոյութեան
ընթացքին: Եւ այնպէս ինչպէս վեց դարերու ստրկութենէն յետոյ ան հպար-
տօրէն ոտքի կանգնեցաւ 28 Մայիս 1918ին, պիտի բարձրացնէ օր մը իր եռա-
դոյն դրօշը՝ շեփոքելով աշխարհին արդարութեան եւ ազատութեան յաղթա-
նակը:

ՃԱՆՉՆԱՆՔ ՄԱՐՁԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Հայաստանի քաղաքներուն ու դէղերուն մէջ կան 7 խոշոր մարդադաշտեր, 215 մարդարաններ, 2480 պատքէթպոլի ու վոլիպոլի դաշտեր եւ 450է աւելի ֆութպոլի դաշտեր:

* * *

Հայաստանի մարմնակրթական կադմակերպութեան մէջ կ'աշխատին 49% բարձրագոյն եւ 203 միջնակարգ կրթութեամբ մասնագէտներ:

* * *

1945էն ի վեր Երևանի Մարմնակրթական Հաստատութիւնը Հայաստանին տուած է աւելի քան 700 մասնագէտներ մարմնամարզի սյլ եւ այլ ճիւղերու մէջ:

* * *

Մեյպուռնի 16րդ ողիմպիական խաղերուն Հայաստանի մարդիկները իրենց շահած ոսկիէ մետալներու քանակով (4) Ս. Միութեան խառն խումբի ընդգրկած 11 հանրապետութեան մարդիկներուն մէջ զբաւած են երրորդ տեղը Ռուսիայէն եւ Ուքրանիայէն ետք:

* * *

Հայաստան այսօր ունի 117 ՀՍ. Միութեան մարմնամարզի վարչետն տիտղոսով մարդիկներ, 894 Ա. կարգի մարդիկներ եւ մօտ քսան հազար Բ. եւ Գ. կարգի մարդիկներ:

* * *

Ս. Միութեան սպարտակ խաղերուն Հայաստանի մարդիկները հաստատեցին մէկ Ս Միութեան մրցանիշ եւ 17 ազգային մրցանիշ, անոնք շահեցան հինգ առաջնութիւն (ոսկի մետալ) 9 երկրորդութիւն (արծաթ) եւ այդքան մըն ալ երրորդութիւն (պրոնզ):

* * *

Հայաստանի հնգամարտի (արդիական սիէնթաթլոն) խումբը շահեցաւ խմբային առաջնութիւն եւ ստացաւ խոշոր բաժակ մը:

* * *

Հայաստան այժմ ունի մէկ աշխարհի ախոյեան (Ա. Աղարեան) երկու Եւրոպայի ախոյեան (Աղարեան եւ Ենքիպարեան) երեք ողիմպիական ախոյեան (Աղարեան, Ենքիպարեան եւ Նովիկեան) մէկ համալսարանական միջազգային ախոյեան (Վ. Յովսէփեան) մէկ աշխարհի Գ. ախոյեան (Ն. Մուշեղեան) եւ բազմաթիւ Ս. Միութեան մրցանիշապահներ ու ախոյեաններ:

«ՆԱԻԱՍԱՐԴ»Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍԸ

Հայ Կեդրոնի մէջ Հսկոտեմբեր 23ին տեղի ունեցաւ «Նաւասարդ»ի հրատարակութեան շորորդ տարեդարձը: Այս առթիւ ներկայացուեցաւ Գրեմ Սիմոնի եւ Ե. Թոլոյեանի «Կըբբը Ակաւառ» բարոյալից եւ ծիծաղելի երեք արարոց գաւեշարը:

Բոլոր ղերակատարները, ղեկավարութեամբ «Նաւասարդ»ի ժրջան ատենապետ Կարօ Գալիկեանի, վարժ ու անբռնադատ խաղարկութեամբ մը երեւան եկան, սրահը բերնէ բերան լեցնող հոծ բազմութիւնը շուրջ երկու ժամ տեւաբար ուրախ ու զուարթ տրամադրութեան տակ պահելով:

Դերերը բաժնուած էին հետեւեալ ձեւով.— Խաչիկ աղա — վաճառական՝ Գր. Կարօ Գալիկեան, Թագուհի — Խաչիկ աղայի կինը՝ Տիկ. Ազնիւ Խտըրեան, Շուշան — Խաչիկ աղայի աղջիկը՝ Օր. Մեխնէ Նազարէթեան, Մեխնէ — Շուշանի ջոյրը՝ Օր. Էլտա Արզումանեան, Ազատ — Շուշանի նշանածը՝ Գր. Նշան Տէվէճեան, Կարպիս — Մեխնէի նշանածը՝ Գր. Վարդան Անդրէասեան, Երանոս — ձկնորս՝ Գր. Աստիկ Քէլէշեան, Ղուկաս աղբար — խոհարար՝ Գր. Մկրտիչ Սիվրիեան, Մարիամ — Սպասուհի՝ Օր. Գոհարիկ Քէօրողլանեան, այս տարի եւս յուշից Գր. Զաքար Ամասունի:

Ներկայացումէն յետոյ, ուրախ եւ հայկական ջերմ մթնոլորտի մը մէջ ընտանեկան պարահանդէսը շարունակուեցաւ մինչև առաւօտեան ժամը 4ը:

Գոհունակութեամբ կ'արձանագրենք, որ «Նաւասարդ»ի վարչութեան տարեկան ձեռնարկները գաղութի բոլոր խաւերուն կողմէ միշտ քաջալերանք կը գտնեն, որուն հետեւանքով բարոյապէս եւ նւթապէս արդիւնաւոր եղած են եւ կը հաւատանք, որ այսպէս ալ պիտի շարունակուին:

Հանդէսի բացումը կատարեց «Նաւասարդ»ի վարչութեան ատենադպիր Գր. Վահէ Պահատրեան, որ հետեւեալ յուզիչ եւ միաժամանակ յուսադրական հակապատկերներով ներկայացուց մեր իրականութիւնը եւ անոր մէջ գործող մեր Սիւթեան դերն ու գործունէութիւնը:—

Յարգելի Հայրենակիցներ,

Այսօրուան ներկայացում—պարահանդէսով կը նշենք Հայ Մարմնակրթութեան Ընդհանուր Միութեան Պաշտօնաթերթ «Նաւասարդ»ի, հրատարակութեան հինգերորդ տարուան սկիզբը:

«Նաւասարդ» պատմական սիրելի անուն մը, որ ինքնին թելադրիչ եւ յուզող է:

Արդարեւ, այս անունը նախ ոգեկոչուած է նախաքրիստոնէական պատմական այն շրջանին, երբ մեր ժողովուրդը կ'ապրէր իր քաղաքաւանդի մէջ, պիտոսկան ազատ կեանքով՝ իր հօր վեհապետներուն մականին տակ:

Ու ապա ոգեկոչումն է ժամանակակից այն շրջանին, երբ վերականգնումի աքաբուռով եւ յոյսով տողորուն սերունդ մը անդիմադրելի խոյանքով հրապարակ կը նետուէր, ստրկութեան արակ դարերով սուսալուող մեր ժողովուրդին ինքնավստահութիւն, կորով ներշնչելու եւ զայն դէպի նոր ու ազատ կեանք առաջնորդելու համար:

Իսկապէս, 1913ին, ազգային յոյսերու վերազարթնումի այդ օրերուն էր, որ մարմնակրթական շարժումը սկիզբ կ'առնէր Պոլսոյ մէջ, Նաւասարդի ու պիտի վերընձիւզումովը:

Աւա՛ղ, այդ գաղափարական, տեսլապաշտ սերունդը իր առաջին քայլե-

րուն իսկ նենգ ու բիրտ թշնամիին կողմէ ջախջախուեցաւ հայրենի ժողովուրդին հետ միասին, 1915ի ահաւոր եղեռնին:

Փլուզումի, յուսաբեկութեան ու աստապանքի օրերուն յաջորդեցին կըրկին յոյսի օրերը... Պատմական հայրենիքի հողին մէկ փոքրիկ մասին վրայ ծնունդ առաւ հայ պետականութիւնը, ու կ'անկեալուէք անոր ընդարձակուելն ու ամրապնդուելը:

Ահա այդ օրերուն է, որ նոր պոռթկումով մը կը վերածնի Հայ Մարմնակրթական (Ննդհանուր Միութիւնը, նախ իբր հակազդեցութիւն մը թուրքերոյ մեր ժողովուրդը երկրիս վրայէն ի սպառ վերցնելու դիւային ծրարին, եւ ապա ջարդերէն վերապրող որբերու եւ այրիներու բազմութեան փրկութեան գործին աստարելու ու նաեւ նորաստեղծ հայրենիքին վերականգնումի հերոսական աշխատանքին իրենց երիտասարդական խանդովն ու աւելնովը մասնակցելու համար:

«Նաւասարդ»ի ընթերցողները գիտեն որ, այդ սերունդը իրեն տրուած կարճ ժամանակաշրջանին մէջ ինչքա՛ն գնահատելի աշխատանքներ կատարեց եւ դեռ ինչքա՛ն իրականացումներու խանդն ու կամեցողութիւնը ունէր:

Մակին, կրկին յուսախաբութիւններ, դառնութիւններ ու... Արեւմտահայ աստապակոծ ժողովուրդին մնացորդացին հետ, Հ. Մ. Ը. Միութիւնը եւս դարձաւ աստանդական:

Այսպէս է որ երեսուն տարիներ առաջ, այս փերուն վրայ եւս ծիւ արձակեց Մարմնակրթական շարժումը Շաւարշ Գրիսեաններու բռնկուցած ջահը կրկին արծարծելու եւ տարաշէր բազմութիւններն ու հասնող նոր սերունդները անոնց գաղափարին շուշին տակ պահելու համար:

Մեր գաղութի Մարմնակրթական շարժումը տակաւ զարգացաւ ու կըրնանք անվարան ըսել որ ան գաղթահայ իրականութեան մէջ առաջին գծին վրայ կուգայ իր ընդարձակ մարդադաշտով — որմէ շատ մը գաղութներ զուրկ են — ու նաեւ պաշտօնաթերթ «Նաւասարդ»ով, որ ահա իր հինգերորդ տարելը ընդանը կը սկսի եւ որ Հ. Մ. Ը. Մ. ական միակ պարբերական է գաղութներու մէջ:

«Նաւասարդ»ի աւանդութիւններն ու գաղափարականը ուրեմն կուգան հին դարերէն եւ մեր խնկելի նահատակներէն, մեզի բերելով դարերու պատգամն ու նահատակներուն կտակը սրբազան:

Պաշտօնաթերթը ահա այդ պատգամն ու կտակը նորերուն փոխանցելու նուիրական պարտականութիւնը ստանձնած օրկան մըն է:

Ան լոյս կը տեսնէ խմբագրական մարմնին եւ թերթին վարչութեան միասնական ջանքերովը: Տարեկան նւթական բացը կը գոցուի «Նաւասարդ»ի բացառիկ ձեռնարկներովը — ներկայացում—պարահանդէսներ — որոնց աւանդական յաջողութեան համար ճիգ ու զոհողութիւն յինայեր մասնաւորապէս վարչութեանս եռանդուն ատենապետը:

Անհրժեշտ է աւելի հոգածութիւն եւ գուրգուրանք մեր թերթին հանդէպ բոլոր Հ. Մ. Ը. Մ. ականներուն եւ համակիրներուն կողմէ, որպէսզի թերթը դառնայ ինքնաբաւ ու հետզհետէ աւելի ու աւելի բազմակողմանի, հետաքրքրական եւ համայն սփռութի մարտական կեանքին հարազատ պատկերը ցորացնող երիտասարդին գաղափարական օրկան մը:

ԱՌՈՐԵԱՅ ՄԱՐԶԱՆՔԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գրեց՝ ԵԱԻԱՐԸ ՔՐԻՍԵԱՆ

Ուեկ մարմնամարզական դրութեան մը օգտակարութեան ամենազլխաւոր պայտանը կանոնաւոր եւ յարատեւ կերպով աշխատիլն է :

Անշուշտ ռուէ դրութիւն մը ըսելով պէտք է հասկնալ մի միայն այն դրութիւնները, որոնք մարմնոյն ընդհանուր մասերուն կանոնաւոր եւ համաչափ զարգացում մը կ'ապահովեն, ու չեն սահմանափակուիր միայն այդ մարմնոյն մէկ մասը զարգացնելով :

Օրինակի համար, շատեր մարզանքի լաւ միջոց մը կ'ընդունին քաշելը, ասարակոյս չի կայ թէ քաշելը հիանալի ժամանց մը եւ մարզանքի լաւ միջոց մըն է, բայց առանձնապէս կատարեալ դրութիւն մը չի կրնար նկատուիլ :

Ուրեմն մարմնամարզական դրութիւն ըսելով պէտք է հասկնալ պարզ շարժումներէ բաղկացած փորձերու բաղադրութիւն մը, որ առանց ճիգի եւ աւելորդ յոգնութեանց մարմնոյն լիովին կ'ապահովէ պէտք եղած ուժը եւ առողջութիւնը :

Թիրեւ աւելորդ չլլայ ըսել թէ նոյնիսկ մարմնամարզական միութիւններուն շարաթը երկու կամ երեք տնդամ իրիկունները հաւաքաբար կատարած զանազան մարզանքները այնքան օգտակար չեն կրնար ըլլալ որքան առօրեայ կանոնաւոր մարզանքները: Բնականաբար շարաթը քանի մը անգամն ալ վերջապէս բան մըն է, բայց բաւական չէ, բաւականութիւնը առօրեայ կանոնաւոր մարզանքին մէջն է, ու պէտք է ամէն օր, հոգ չէ թէ առաւուս կամ երեկոյ, նոյն որոշեալ ժամերուն կանոնաւոր կերպով աշխատիլ :

Մասնաւոր առաւօտեան մարզանքները պէտք չէ շատ երկար եւ խիստ ըլլան. առաւօտները բաց պատուհանի մը դէմ տասնհինգէն տասնըութը վայրկեանի մարզանքը հետապնդուած նպատակին հասնելու միակ եւ ապահով միջոցն է. անշուշտ երբ մարզանքի կամ ննջասնեակի նպատուհանը բաց է, պէտք է ուշադրութիւն ընել օդի հոսանքներէ գերծ մնալուն :

Չանազան դրութիւններ կան որոնց մէկ մասին նպատակը մի միայն արտաքին խոշոր մկանները զարգացնելն է, դարձեալ կան ուրիշներ ալ, որոնք մարմնոյն արտաքին մկանները եւ ներքին գործարանները համաչափօրէն կը զարգացնեն, նախապատուութիւնը միշտ ներքին գործարանաց տալով, ու այս վերջիններուն կարգին կ'արժէ յիշատակել Դանիացի զինուորակ. տեղակալ Միլլըրի «Մօմ սիսթեմ»ը որ ոչ գործիք եւ ոչ ալ ռուէ երկրորդական ծախս կը պահանջէ :

Վերջացնելէ առաջ թերեւ օգտակար ըլլայ քանի մը խօսքով ընթերցողներուն ըսել թէ ե՞րբ է որ մարզանքը օգտակար կրնայ ըլլալ :

Նախ եթէ ձեր առողջութիւնը կը գնահատէք, պարտաւոր էք ամէն առաւուս ժամ մը կանուխ ելլելով ձեր մարզանքը կատարել եւ նախաճաշը հանդարտօրէն ընել, որովհետեւ մարզանքին, ինչպէս նաեւ ստամոքսին մէջ ամբարուած կերակուրներուն քանակը չէ որ ձեզի ուժ պիտի տայ, այլ կանոնաւոր եւ յարատեւօրէն կատարուած մարզանքը, եւ կերակուրներուն ալ լաւ ծամուելն է որ ձեզի աւուշ պիտի ընէ :

Ձեռնէ ռուէ մէկը կրնայ պարբերաբար զատ դրութեան մը հետեւիլ եւ դեռ չօգտուիլ, ասիկա անքնական չէ, որովհետեւ մարզանքին յարատեւութիւնն է գրեթէ միակ պայմանը այդ մարզանքին օգտակար ըլլալուն :

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԹՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՇՐՋԱՆԻ ՅՕՐԳ ՊԱՏԳԱՄԱԻՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐ

Երէկ, Կերակի, Յ Նոյեմբեր, Կաթողիկէ Հայոց Ճիշտի Հաստատութեան սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Թունաստանի շրջանի 30րդ Պատգամաւորական Ժողովը:

Կը մասնակցէին Թեազոնիկէի, Աթէնքի, Գոքիմիոյ, Ճիշտի, Կեսարիանիի, Կրեւէի, Սկսուտ Խնամակալութեան եւ Բնութենասէրներու պատգամաւորները՝ իրաւասու ձայնով, թիւով երեսուն:

Իբր ունկնդիր ներկայ էին Ազգ. Կեդր. Վարչութեան, Հ. Կ. Պաշի, Վեղա Օրձի, Հայրենակցական Միութեանց եւ այլ կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ ազգայիններ:

Ժողովի նախագահ ընտրուեցաւ պ. Ժիրայր Կիւղէլեան, իսկ քարտուղար՝ պ. Կարօ Մինասեան:

Նըրայրական եւ Համերաշխ միջոցառման մը մէջ Ժողովը դրադեցաւ օրակարգի հարցերով:

Մասնաճիւղերը եւ Շրջ. Վարչութիւնը ներկայացուցին իրենց մէկ տարուան բարոյական ու նիւթական գործունէութեան հաշուառութիւնը, որմէ ի յայտ եկաւ որ անդնող տարեշրջանին Հ.Մ.Ը.Մ.Ի, հսկանակ մեր գաղութի սահմանափակ պայմաններուն, ունեցած է խիստ գնահատելի գործունէութիւն մը, վառ պահելով ազգային ոգին ու շունչը մեր երիտասարդութեան մէջ:

Ի յայտ եկաւ նաեւ որ ան մեր գաղութին մէջ կը հայուէ 500-550 անդամ - անդամուհիներ, որոնք իրենց կարելին ի գործ կը գնեն երեսասարգական այս կազմակերպութեան դօշը միշտ բարձր պահելու, յայտ օտաններուն, մարդադաշտերու վրայ, բարձրացնելով նաեւ մեր ժողովուրդին վարկը:

Իւրաքանչիւր մասնաճիւղ եւ Շրջ. Վարչութիւն, տեղական հասոյթներու ապահովումով, կրցած են մատակարարել իրենց նիւթական կարիքները, ինչ որ բարեհիշ կը կազմէ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի համար:

Գործունէութեան դաշտը այնքան մեծ է այս կազմակերպութեան, որ եթէ նիւթական աւելի յայն միջոցներ արամագրութիւն անոր, կրնայ Հրաշքներ գործել մեր իրականութեան մէջ:

Օրակարգի նիւթերուն շուրջ եղան վիճարանութիւններ եւ թելադրանքներ՝ յառաջիկայ տարեշրջանի գործունէութեան մասին:

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան անդամ Տաքթ. Արշակունի գնահատական խօսքերով ողջունեց Հ.Մ.Ը.Մ.Ի հայրենի գործունէութիւնը եւ վեր հանեց այն կարեւոր դերը, որ վերապահուած է այս կազմակերպութեան, մեր գաղութներուն մէջ:

Եւս-միջօրեայ ժամերուն, սրատգամաւորական ժողովը բուն ծափերով ողջունեց Ազգ. Կեդր. Վարչութեան աստեղագիտ՝ պ. Ներսէս Յակոբեանը:

Ամէն գրութիւն տեսակածորէն կատարեալ է, բայց եթէ զանազաններ նոյն մարդանքը եղածին պէս ի գործ կը գնեն, առանց իրենց անհատական պահանջները նկատի առնելու, շատ անդամ փոխանակ առաւելագոյն չափով ռաւուելու, ուրիշներու նման, կամ բնաւ չեն օգտուիր ու երբեմն ալ կը վնասուին, ու այս վերջին պարագային յանցանքը ապահովարար մարդանքինը չէ: Իականը ինքզինքը ճանչնալ, ատոր համաձայն եւ յարատեւօրէն աշխատելն է:

Պ. աստե՛նապետը քանի՛մը ժամ հետեւելէ յետոյ ժողովի բախատանքնե-
րուն, ջերմ եւ գնահատական խօսքերով ողջունեց երիտասարդական այս կազ-
մակերպութիւնը, որ մեր պապութիւն մէջ նախախնամական դեր կը կատարէ,
լը մեծ մասնակցութիւնը բերելով նանրային-հասարակական բոլոր շարժում-
ներուն: Պ. աստե՛նապետին խօսքերը ընմիջուեցան բուն ծափահարութիւննե-
րով:

Սրակարգի բոլոր հարցերը սպասելէ յետոյ, ժողովը միաձայնութեամբ,
տարուան մը համար վերընտրեց Ծրջ. Վարչութեան կազմը. որ պ. Պաարիկ
Սարգիսեան, Ստեփան Նշանեան, Դանիէլ Դանիէլեան, Աւետ Սաչատուր-
եան, Յարութիւն Ավազյան, Լեւոն Սաչատուրեան, Անգրանիկ Գոճայան
եւ Լ. Գայան:

Նախագահ պ: Ժիրայր Կիւղլեան, ժողովը փակելէ առաջ, հրաւիրեց
ներկաները, մէկ վաչրկեան յոտնկայս լուսթեամբ յարգելու յիշատակը
Աղբ. Կեղր. Վարչութեան հանդուցեալ աստե՛նապետ պ. Գրիգոր Բարազամ-
եանի, որ տնկեց՞ բարեկամն ու շատագոյ՞ր եղած էր Հ.Մ.Ը.Մ.ի ն: Ապա իր
չնորահալութիւնը յայտնեց Այգ. Կեղր. Վարչութեան, ճեղքաւ Օրջին, Հայ
Կաթողիկէ Առաջնորդարանին եւ այն բոլոր կազմակերպութեանց եւ միութեանց,
որոնք իրենց բարոյական եւ նիւթական սատարը կը բերեն՝ Հ.Մ.
Ը.Մ.ն բարգաւաճման եւ յառաջդիմութեան համար:

Ժողովը փակուեցաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի քայլերգով, որ երգուեցաւ յոտնկայս,
ներկաներու կողմէ:

Պատգ. ժողովի դիւանը առանձին զեկոյցով, հանրութեան պիտի ներ-
կայացնէ ժողովի աշխատանքներուն մանրամասնութիւնները:

Մինչ այդ, կը շնորհաւորենք Հ.Մ.Ը.Մ.ի Ծրջ. Վարչութիւնը եւ բոլոր
մասնաճիւղերու վարչական կազմերն ու անոնց անդամ-անդամուհիները եւ
կը մաղթենք ճորանոր յաջողութիւններ եւ նուաճումներ:

Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի

Հ. Մ. Ը. Մ. Ի ՍԿԱՌԻՏԵՐՈՒ ԲԱԶՄԱԳՈՅՆ ՊԱՏԻ

Օ Ր Ա Ց Ո Յ Ց Ը

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐՈՎ ԶԱՐԴԱՐՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԺԱՆԹԻՆԵԱՆ ՏՕՆԵՐՈՎ

ԻՒՐԱՔԱՆՁԻԻՐ ՀԱՅ ՏԱՆ ԶԱՐԻՔ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄԵ

Փնտոնեցէք մեր բոլոր Յանճախումքերէն եւ տուէք Ձեր

առատ նուէրները, սկանուտական ձեռնարկներու

յաջողութեանց՝ ապահովման ի խնդիր:

«ԿՈՄԻՏԱՍ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԻՒ ՀԱՄԵՐԳԸ

Խմբավար՝ ԼԵՒՈՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՅԱՆ

Մեր Ժողովուրդին համար շիպ կրած շտուկեան արտադրութեանն ձեռքը, որ երգէն աւելի հարազատ եւ կրօնիչ լըայ իր սրտինն Անդրաշտ մեր խօսքը հայ երգի մասին է, Ժողովուրդէն տոնտաւտ եւ մշակուածն:

Այս համերգին առիթով տնկած մը եւս ամպագոյցն ունեցանք վերոյիշեալ նշմարութեան:

Մեծ թիւով ներկաները ոչ միայն խանդավառուած էին մեր երգերով, այլեւ եկած էին իրենց համակրանքը արտադրութեանը ղեկավարին:

Խմբավար մը, որ քսան՝ եւ ութը Երկար տարիներ նուիրուած է այս գործին, իր շուրջը համախմբելով վաթսուներկու արտադրութեան երկսեռ երաժշտասէրներ, ու կրցած է իր անձին կոտակել «Նորհիւ» իր քայքայիկ յատկութիւններուն, այսինքն՝ ողջախոսութիւն, ազդեցութիւն եւ փոխարեութիւն, յատկութիւններ, որոնք օրինակելի դարձած են իր շնորհիններունն Անոնք որոնք հանրային գործով զբաղած են, կրնան զնահատել որչ չկուտար նուիրումը, նկատի ունենալով այն բոլոր խոչընդոտները, որոնց պէտք է յալթահանել:

Միայն իր կոչումին գիտակից եւ դործին սիրահար մէկը կրնայ այս շափով նուիրուիլ: Մենք համոզուած ենք թէ Պր. Լեւոն Վարդապետեան այս աշխատանքը կը նկատել ոչ միայն իբրեւ արտադրութեան, այլ իր անձնական զբաղումէն յետոյ իր ստորեայ կեանքին մէկ մասը:

Յայտագիրը դադկացած էր 35 երգերէ, հայ զանազան ղեկնակներէ: Իրենց մասնակցութիւնը բերած էին՝ զաշնակահարուհի Օր. Ն. Կորկոսեան եւ ջութակահար Խ. Գալուստեան, որ արդէն ծանօթ է երաժշտասէր հասարակութեան: Խմբերգին զաշնակի ընկերակցութիւնը բերաւ Օր. Տ. Գարբիէլեան: Խմբերգը առաւ աւելին ինչ որ մենք կ'ըստպատէինք: Մեր նպատակը չէ մտնել զնահատի ուղիով՝ փնտել անպայման թերութիւններ եւ կամ՝ քաջակի արժէքներ:

Յայտնի է, որ խումբը կանոնադրուած է հետեւած է փորձերուն, ձայները՝ ճիշտ, իսկ մեներգոյնները յառ ընտրուած էին յանձինն օրինաւորուող Ա. Օրջանեան, Շ. Թովմասեան եւ Ա. Մաքսչեան, ընդ որն ալ օժտուած զգայուն եւ հասնելի ձայներով: Մեզի համար ուրախալի յայտնութիւն մը եղաւ Օր. Ն. Կորկոսեանի նուազամուծութիւնը: Առաջին անգամն է որ առիթը կ'ունենանք զինքը լսելու, որ կուգայ արդարացի եւ արժանիօրէն անկացնելու մեր զաղուծին լաւ զաշնակահարուհիներու քիչ թիւը: Պրտի շուրջինք իր յայտագրի իւրաքանչիւր կտորին անդադարաւս մանրամասնութեամբ: Բայց ընդհանուր առումով իր մէջ նշմարելիք ապագայ մեծ զաշնակահարուհի մը թոչոր յատկութիւնները: Որքան նրբութիւն եւ քնքուշութիւն տրաւ Գ. Ձիփօտարեանի «Գիշերային» մէջ, մեզի հաղորդակից ընկով կը զգացումներուն: Իսկ Ա. Խաչատուրեանի Թորատայով ի յայտ բերաւ ուժեղ եւ ինք

նախատակ քեզիք մը: Իմօցանք, որ այս շնորհալի օրհորդը մտադիր է լուրջ կերպով մշակել դաշնակի նուազածութիւնը: Այս առթիւ, պարտք կը համարենք յայտնել մէք մտածումները, որքան ալ անոնք նորութիւններ չըլլան: Արուստագէտը պէտք է գիտնայ թէ իր ընտրած ճամբան չափազանց փշուռ է եւ անորոշ ելքով:

Համբաւը եւ դնանատանքները չափազանց սուզ կը վճարուին: Ի նկատի պէտք է ունենալ, որ համբաւի արքանալը աւելի հեշտ է քան զայն իր բարձրութեան վրայ պահելը: Իսկական արուեստագէտը չի շլանար դնանատանքներէ եւ ո՛չ ալ կ'ընկճուի քննադատութիւնէ: Ան միայն կը մտահոգուի իր արուեստով եւ կատարելագործութեամբ, ըլլալով խոստապահանջ իր անձին հանդէպ եւ խելացի՝ ինքզինքը դատելու:

Գալով Օր.Տ. Գարբիէլեանի, մենք տեսանք իր մէջ սքանչելի դաշնակի ընկերակցող մը, որ ընդունակ է այս հիւղը կատարելագործելու, եթէ լըօրէն հետեւի:

Ինչպէս Հասարակութիւնը նոյնպէս եւ մենք չափազանց դժ. մնացինք խոմբէն, իր ստեղծած ջերմ խանդավառութեան համար: Սակայն թող թոյլ տրուի մեզի փոքրիկ գիտողութիւն մը ընելու՝ իրենց իսկ օգտին համար:

Նախ՝ բոլորն ալ պարտաւոր են երգերը գոց սորվիլ, որովհետեւ կարելի չէ ազատօրէն երգել՝ գլուխը կրծքին ծռած, եւ երկրորդ՝ կարելի չէ որչափքեր հետեւի խմբավարի նշաններուն:

Վերջացնելով մեր խօսքը, կը մտղթենք յարատեւութիւն եւ նոր յաջողութիւններ:

ՀԱՅԿ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ՀԱՅ ՄԱՐԶԻԿԱՆԵՐԸ ԵՐԿՐԷ-ԵՐԿԻՐ

Միտիոյ մեր ճոր պաշտօնակից "Արեւելք Մարգաշխարհ"էն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները—

Ի Ր Ա Ն

ՀԱՅ ՏԻՊԱՐ ՄԱՐԶԻԿԱՆԵՐ

Իրանի մէջ պարսկական լայն զանգուածներու կողմէ սիրուած մարդիկներ են Յակոբ եւ Լեւոն Քիւրճեան եղբայրները, որոնք առաջնակարգ գիրք մը կը գրուեն երկրին մարդկան կեանքին մէջ: Թեհրանի մեծագոյն օրաթերթերը յաճախ կը գրեն իրենց մասին, իբրեւ տիպար մարդիկներ: Իրենց փոքր եղբայրը, Անդրանիկը, իբրեւ առաջինը՝ Իրանի Սպայից Համալսարանին մէջ, ստացած է չքանչան եւ սուր՝ Ծահէն. երեք հարիւր ուսանողներէն լուազոյն նիշը ստացած է ան:

Քիւրճեան եղբայրները, որոնք բնիկ կարնեցի են, ախոյեան՝ ան ծանրութիւն վերցնելու: Լեւոն կը նկատուի ախոյեան՝ բոլոր առիտկան երկիրներուն, որովհետեւ անցեալ տարի մրցելով Հնդկաստանի մէջ, առաջնութիւն շահած է:

Երկու եղբայրներն ալ ազգային ընտիր զպացում եւ կրթութիւն ունին, ու կը մասնակցին «Արարատ» մշակութային միութեան, գործն. գեղարուեստութեամբ:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՆՅՐԸ ՌԻՂԻՈՎ

Վերջերս Ամերիկայի Հայ Երիտասարդաց Դաշնակցութիւնը իր ասրեկան ողիմպիական խաղերէն առաջ կազմակերպած է կրտսերներու ողիմպիական մը: Այդ ողիմպիականին գլխաւոր Հերոսը Հանդիսացած է փոքրիկն Վահան Խոյեան (Ուսթըրթառնէն): Վահան-ուրիշ մէկը չէ եթէ ոչ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Հիմնադիրներէն եւ Գոլտոյ Ռոպէրթ Փոլէճի հետիկին նշանաւոր մարզիկներէն Տիգրան Խոյեանի գաւազը (այժմ քահանայ մեծագոյն Գոսթընի Առաքելական եկեղեցւոյ):

Վահան Խոյեան շահած է մէկ քալոս ոստումի, ինչպէս նաեւ 100 եւ 75 կարտ վազքի առաջնութիւնները:

ԵԳԻՊՏՈՍ

ԳՆԻԱՄՈՒՂԻ (ՊԻԱՐՏՈ) ՀԱՅ ՎԱՐՊԵՏՆԵՐ

Գնգամուղը կարելի է մարզական խաղերու մէջ դասել, մանաւանդ Հին մարզիկներ՝ երբ գաշտերէն քաշուին իրենց ասրիքին բերմամբ, կը սկսին Պոյո խաղին Հետեւիլ, որ թէ՛ մամանց եւ թէ՛ շարժում Ֆիզիքական եւ մտային զարգացման ազնոյ:

Վնգամի նախկին Փութպոլ խաղացողներէն Գեարոս Փումայեան եւ Բիզանդ ձմապաղեան անխոնջ Հետեւողներ կըսած են այս խաղին եւ միշտ նշխարատի մէջ դրուած են պատուարեր տեղեր:

Աղբաւանդրիայէն կը տեղեկացուի, որ Գեարոս Փումայեան Աղեքսանդրիոյ ախոյեանական մրցումներուն՝ դրուած է երկրորդ տեղը եւ նշխարատի ախոյեանական մրցումներուն՝ Հինդերորդ տեղը: Դժբախտաբար՝ Բիզանդ ձմապաղեան, որ նոյնքան լաւ խաղացող մըն է, անհանգստութեան պատճառով չէ կրցած մրցումներուն մասնակցիլ:

Կը շնորհաւորենք Վնգամի նախկին Փութպոլիտարէսը որ նոյնքան լաւ մարզիկ մը կը մնայ գնդամուկ սեղանին առջեւ, ինչպէս էր Փութպոլի դաշտին վրայ:

Երեկոյեան ժամաց Հինդին տեղի տեղեցաւ հանելի երեկոյթ յ՛ր, զոր վարեց տաննապետ եղբ. Գ. Սարգիսեան:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի քալերէն վերջ, արատանցիկն քոյք Ա. Աւազեան եւ եղբ. Եարապիտանեան: Տրտառայէն Աթէնք գահուող սկուսա խմբապետ եղբ. Լեւոն Ստպանեան պատանց իր Հետիտան պատաններէն Հետաքրքրաշարժ զԸ՛՛՛ուպներ եւ ցոյց տուաւ իր պարելու կարողութիւնը:

Երջ, Վարչութեան կողմէ կըր. Գ. Սարգիսեան առաջին եւ երկրորդ Հանդիսացողներուն նախիբեց լուզորդական մեաաւնր եւ բրտակ մըն ալ դըրօշարչաւի յազթական Տիգրի խումբին:

Ամբողջ օրը Գերձ-Չաւէն նաապախումբը դանպան նուազներով եւ երպերով խառնազմանց բոլոր Հանդիսականները: Ենորհակալութեան խօսքեց միայն ըսինք անխոնջ եւ անձնուէր նաապախումբին:

Մութը կոխած էր արդէն՝ երբ բոլոր ներկաները մեկնումի պատրաստութիւններ տեսան, զեղիցիկ եւ հանելի օր մը վայելելէ յետոյ:

Ենորհակարութեան արժանի է նաեւ եղբ. Յ. Սվազեան որ Բնութեան սէրներու վարչութեան Հեա կարգադրած էր երթուգարձի մանրամասնութիւնները:

ՄԱՐՁԱՍԵՐ

Ս Կ Ա Ո Ւ Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ը

Գ Ի Տ Ն Ա Ն Ա Ս Ա Ր Բ Ա Ն Ն Դ Ր Օ Շ Ա Ն Ո Ս Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

«Ներկորող Կարգ»ի պայմաններուն մէջ պահանջուած դրօշախօսութիւնը տպագրական գիտելիքն է այդ ճիւղին: Այսպէս, երբ սկսուտ մը կարող է հեռագրանիշի ձեւով հայերէն այբուբենը ամբողջութեամբ տալ, ան էր քննութիւնը անցուցած կը նկատուի:

Բայց դրօշախօսութիւն համար կան կարգ մը օրէնքներ եւ պահանջներ, որոնց հետամուտ սկսուտը պարտաւոր է տեղեակ ըլլալ եւ կատարել զանոնք: Այս պատճառաւ քննութեան մը միջոցին, մեքենարար հայ դերբու զանազան ձեւերը տալ հեռագրանիշ սխառէմով անբաւական պիտի նկատուի, հետեւապէս այս տարրական դրօշախօսութեան հետ անհրաժեշտ է գիտնալ նաեւ մատնանշուած պարզ օրէնքները:

«Առաջին Կարգ»ի սկսուտներու եւ «Ներկորող Կարգ»ի սկսուտներու պայմաններուն մէջ խիստ-մեծ նշանականութիւն կայ: Մինչ ներկորողին համար կը պահանջուին Խարբարական գիտելիքներ, որոնք ուշիմ սկսուտի մը համար չափազանց դիւրբժիւծելի են, ընդհակառակը «Առաջին Կարգ»ի սկսուտներու պայմանները աւելի յստալացեալ, աւելի խրթին եւ աւելի բարձր են: Այսպէս է դրօշախօսութեան պայմանը, որուն նորարական ծանօթութիւնը կարելի է գոհացուցիչ նկատել «Ներկորող Կարգ»ի համար, մինչդեռ «Առաջին Կարգ»ի համար սկսուտը պարտական է աւելի թանձրացեալ ձեւով մը ներկայացնել իր գիտցածը: «Հեռագրանիշի դրօշախօսութեամբ հազորդը եւ ընդունիլ ջրան բառն բաղկացած պատգամ մը եւ կամ պարզ հեռագրի ձեւով տասնըմեց բառ մէկ վայրկեանի մէջ» անչա պահանջը «Առաջին Կարգ»ի սկսուտի մը: այս գիտելիքը բաղդատելով «Ներկորող Կարգ»ի գիտելիքին հետ, կարելի է տեսնել մէկ ակնարկով՝ մէկուն պարզուկ հանգամանքը: Իսկ միւսին ալ գործնական եւ օգտակար երեւոյթը:

Այս ամբողջ տարբերութիւնը աչքի առաջ ունենալով, թիւ երեք գիտելիքին բացատրութիւնը կարելի եղածին չափ պիտի սահմանափակուի, աւելի պարզապէս այն մանրամասնութիւնները, որոնք ուղղակի կապ ունին, թիւ երեք քննութիւնը լրացնելու:

Իսկ աւելի ընդարձակ բացատրութիւն պիտի տրուի «Առաջին Կարգ»ի սկսուտի թիւ երեք պայմանին մէջ, որմէ մեծապէս պէտք է օգտուին նաեւ այն սկսուտները, որոնք նուազ մը կը հետեւին տարրական դրօշախօսութեան:

Սրեւելիքի մէջ մարդ քիչ անգամ առիթ կ'ունենայ հանդիպելու դրօշախօսներու եւ առիկա կը պատահի ծովեղջիկի տեղին, ուր եւրոպական նաւեր խարխիս կը ննտեն եւ որոնց նաւաղները պահանջէին համեմատ մէկ նաւէն միւսը լուրեր կը փոխանցեն: Այսպիսի առիթներու մէջ է միայն որ հայ պատանին ահանատես կ'ըլլայ դրօշախօսութեան եւ անոնց աչքին բաւական տարբերակ տեսարան մը կը հանդիսանայ, երբ առաջին առթիւ կը գիտեն երկու նաւաներ տարբեր նաւերու բարձունքը կեցած, փոքրիկ դրօշներ ձեռքերին, ամենատարբորինակ շարժումներով իրենց ձեռքերը հոս հոն կը ճօճեն՝ կարծես թէ աննպատակ: Բայց տարակոյն չկայ որ այդ շարժումները ոչ միայն անպատակ չեն, այլեւ այդ միջոցով անոնք ժամավաճառ չեն ըլլար մէկ նաւէն միւսը երթալով, ընդհակառակը անհաստատիօրէն քիչ ժամանակի մէջ անոնք իրարու կը հաղորդեն եւ կը ստանան զաղտնի կամ յայտնի

նի հրահանգներ: Եթէ տաճկական բանակի մէջ մուտ գործած ըլլար դրօշա-
խօսութեան դրու թիւը, մեր արարը հաւանաբար առիթը ունեցած պիտի ը-
լային զաղափար մը կազմելու անոր մասին:

Բայց ինչպէս ամէն յառաջդիմութիւն, այնպէս ալ այս շատ օգտակար
զիտելիքը, նոյնիսկ յօգուտ զինուորականութեան մուտ գործած չէ ճանկա-
տանի մէջ, հակառակ անոր որ ներկայիս օչ մէկ զինուորականութիւն կա-
տարեալ չէ՝ առանց իր դրօշախօս հետախոյզներուն: Դրօշախօսներու անհուն
ծառուղութիւնը պատերազմին մէջ սոյնչան ակնյայտի եղաւ որ, Անգլիոյ պա-
տերազմական նախարարը անպաղաց նամակներ կ'ուղղէր Անգլիոյ սկաուտ-
ներու հեղորհին, խնդրելով որ սկաուտները օգնեն զինուորական կազմակեր-
պութեան իրենց դրօշախօս սկաուտներով: Անգլիացի սկաուտները այժմ հը-
պարտութեամբ կը յայտարարեն թէ՛ իրենց հայրենասիրական գերագոյն
պայտարութիւնը թափած են հայրենիքին համար: Անտարակոյս իրաւունք ու-
նին անոնք ինքզինքնին հպարտ զգալու:

Դրօշախօսութիւնը զուգէ կեանքի պայազան ասպարէզներու մէջ իր մաս-
նաւոր նշանակութիւնը չունենալ, բայց մասնաւորապէս զինուորական կեան-
քի եւ ընդհանրապէս բացօթեայ կեանքի հետեւողներու համար ամենամեծ
օգտակարութիւններն ունի. այս նկատմամբ իր անհրաժեշտ գիտելիք մը,
սկաուտներու, համաց նպատակաւարմաց նկատուած եւ ներմուծուած է ծրա-
գրին մէջ:

Ամերիկեան կառավարութիւնը ամենամեծ թափով ոյժ կուտայ զինուո-
րական ճիւղի այս փազուկին, եւ այս մտօք հիմնած է Գանսսո նահանգին մէջ
դրօշախօսութեան դպրոց մը, որուն մէջ կ'աւանդուին գրօշախօսականութեան
թեան ամէն գիտելիքներ:

Վերջին համերոպական պատերազմը ցոյց տուաւ բանակներու այն գե-
րակշիւթիւնը, որ ձեռք բերուեցաւ հաղորդակցութեան միջոցներու անթե-
րի կիրարկութեան շնորհիւ: Այդ միջոցներու շարքին՝ դրօշախօսութիւնը եւ
նշանախօսութիւնը իրենց շատ նշանակալից դերը ունեցած են եւ արդարա-
ցուցած՝ այն ճիգերը՝ զորս ներկայ զինուորական իշխանութիւնները կը թա-
փեն՝ հասցնելու համար ուշիմ նշանախօսներ:

Բայց քանի որ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ պիտի արուին «Առա-
ջին Կարգի» գիտելիքներու մէջ, մենք անցնինք ատարակցած դրօշախօսութեան
մեկնութեան:

ՀԵՌԱՎՐԱՆԻՇ ԿՐՕՇԱՆՍՈՍՈՒԹԻՒՆ

Դրօշախօսութեամբ զնադած ք հազարապարտութիւն կամ ունէ ըստ հա-
ղորդելու համար, երկու դրութիւն ընդամենաւ ֆ. մէկը հնարաքանիքի գրառու-
թիւն, իսկ միւսը հասարակ հեռագրի դրութիւնը: Հեռագրանիշ դրութեամբ
գրօշախօսութեամբ համար՝ ձեռքի կրկու դրօշակներ սահճածեւ պ են. մինչդեռ
երկրորդ դրութեան համար՝ մէկ դրօշ:

Քնդիտող Կարգի պահանջը պարզապէս պարբական գիտելիքը եղած ըլ-
լալուն, հոս ցանց պիտի ընենք բացատրութիւնը ալ Մօրսի դրութեան, որ
բոլոր բաւականի կը պարբերի հեռագրանիշ գրութեանէն եւ որ աւելի յարաւան-
եալ եւ կատարելագործուած գիտի է ճշգրիտ դրօշախօսութեան:

Հեռագրանիշի համար երկու գրօշակը պէտք են, որոնց մեծութիւնը պիտի
ըլլայ մէկուէն և բոլոր քաղաքներէ՝ բաժնուած երկու հապասար մասերու,
որուն վերի մասը պիտի ըլլայ կարմիր եւ վարի գաւը ճերմակ կերպանէ կամ
բուրգէ պար: Այս գրօշակը կը գործուին երկու դաք երկարութիւն ունեցող
ձողեղուս

Գրօշախօսութեան համար առնուողն երկու սկսուած անհրաժեշտ է. առաջինը գրօշներով հրամանը պիտի հազարգէ կամ շքանայնի եւ կամ ընդունի զիմացի գրօշախօսին պատասխանը, իսկ երկրորդը պիտի ճօթադրէ կամ հրահանգէ :

Բայց այս ձևը գրօշախօսութիւնը առ առաւելն մէկ քիւմեզը հետաւորութեան մը վրայ կրնայ գործադրուիլ. իսկ ասոնք հետոս գտնուող սկսուածի մը գրօշախօսութիւնը գրեթէ անտեսանելի է : Ուստի հետաւորութեան վրայ եղած գրօշախօսութեան մը համար անհրաժեշտ է երրորդ սկսուած մը եւս, որ պէտք է ունենայ հետադիտակ մը՝ ընդունելու համար հետաւոր կէտի մը վրայ դրստ հուող սկսուածին առեւած նշանները : Երբ գրօշախօսներու խմբակը երեք հոգիէ բաղկացած է եւ որոնցմէ մէկը հեղադիտակ ունեցող սկսուածն է, այդ պատգամային հաղորդագրութիւն մը տուած պահուն՝ ճօթադրող սկսուածը իւրաքանչիւր բառ յատկօրէն պիտի արտասանէ եւ շքանայն սկսուածը պիտի հազարգէ զանոնք : Իսկ հաղորդագրութիւն մը ընդունելու միջոցին սկսուածը հետադիտակով ուշադիր պիտի հետեւի հետուն գտնուող սկսուածին առեւած ումէն մէկ գիրին կամ բառին, եւ ճօթադրող սկսուածը անոնք անմիջական կերպով պարտի արձանագրել իր ճօթադրութեան մէջ :

Ամէն սկսուած պէտք է կանուխէն իմանայ թէ փոքր աշխատանքով եւ փոքր ճով մը հետադրանիչի ձեւով գրօշախօս մը կրնայ ըլլալ եւ ասիկա ասիթ պէտք է ըլլայ բոլոր սկսուածներուն համար՝ անմիջապէս սկսելու գրօշախօսութեան փորձերուն :

Ասորեւ տրուած հրահանգները պարտին ուշադրութեան առնուիլ նորեկ գրօշախօսներու կողմանէ, քանզի հետադրանիչ մը կարողացուելու ամենէն էական պայմանը՝ զայն ճշգրիտ կերպով հաղորդելն է :

ա) Յօտողը պէտք է ուղիղ կանգնի՝ դէմքը դէպի օտայողը դարձուցած եւ սրունքները իրարմէ քիչ մը բաց :

բ) Գրօշները պէտք է բազուկներուն ամբողջ երկայնքին վրայ պահուին, այնպէս որ դրօշ եւ բազուկ երկուքը մէկ ուղիղ գիծ մը շինեն : (Գրօշի ձողիկները թեւեցին մէջ չանցնել) :

գ) Բաղուկները դէպի ետ պէտք չէ տանիլ :

դ) Ուշադիր ըլլալու է սր բաղուկները ցոյց տան իւրաքանչիւր գրի համար անհրաժեշտ եղող ուղիղ գիրքերը : Ասիկա խիստ կարեւոր հրահանգ մըն է, քանզի անհնար կ'ըլլայ կարդալը՝ երբ անդոռչչ եւ կամ գէշ ձեւով մը կը հաղորդուին գիրքերը :

ե) Երկու գրօշներն ալ նոյն գոյները պէտք է կրեն եւ խօսող սկսուածը պարտի ուշադիր ըլլալ, որ իր կանգնած գիրքին ետեւը միօրինակ գոյն մը ըլլայ :

զ) Գիր մը արագ փոխանցելու նպատակաւ՝ պէտք չէ երբեք անոտողոր ձեւեր ընել :

է) Ընդունողին կարողութենէն աւելի արագ կերպով պէտք չէ գիր հաղորդել :

ը) Յօտողին ետեւի տեսարանին գոյնը միօրինակ եւ կարելի եղածին չափ ներհակ պէտք է ըլլայ նոյն սկսուածին համադրեալութիւն գոյնին հետ :

Սոյն հրահանգներուն հետ պէտք չէ միանգամայն մտքէ վրիպեցնել թէ՛ խօսիլը աւելի կարեւոր է քան ընդունիլը : Եւ այս է պատճառը որ մինչ ընտ գուելու վարք գրօշախօս մը կարելի է դառնալ մէկ քանի փորձերով, մինչդեռ լաւ խօսող մը ըլլալու համար բուսական աշխատանք կ'ուզէ եւ ճիշտ սկսուածը սխալ գրութեանը սկսի սարվիլ գրօշախօսութեան այրուբները, բանակարծի

դժուար պիտի ըլլայ այդ թերութիւնը սրբապետի ապագային :

Իւրաքանչիւր սկսուած պարտուոր է հայերէն այբուբենը հետադրանքի միջոցաւ ճիշտ եւ առանց տատամսելու, թէ՛ հաղորդել եւ թէ՛ ընդունիլ: Այբուբենին հետ մէկտեղ պէտք է թիւերու համապատասխան գիրերն ալ ճանշնալ, ինչպէս նաեւ այն գիրերը, որոնք փոխաբերաբար կը դործածուին մասնաւոր բառերու: օրինակ.— սիւսլ-գիր, պատրաստ եսայն :

Հետադրանքի միջոցաւ դրօշախօսութիւն սորվելու ամենադիւրին միջոցն է այբուբենը շրջանակներու միջոցաւ սորվել :

1 Երջամակ.— Ա. Բ. եւ Փ, Գ. եւ Ք Գ. եւ Թ. գիրերը եւ համապատասխան 1, 2, 3, եւ 4 թիւերը, կը կատարուին աջ ձեռքով՝ բոլորելով գրեթէ քառորդ շրջալիծ մը, որ կը վերջանայ ուլիլ գլխուն զազաթը: Զախ ձեռքը կը մնայ անշարժ եւ մարմնոյն հպած :

2. Երջամակ.— Ե. եւ Է. Զ. եւ . . գիրերը եւ համապատասխան 5, 6, եւ 7 թիւերը, կը կատարուին ձախ ձեռքով՝ բոլորելով գրեթէ ութերորդ շրջանակ մը, որ կը սկսի ուսէն շեղ գիծէ մը եւ կը վերջանայ ոտքերէն քիչ բարձր :

3 Երջամակ.— Ժ, Ի, Լ, եւ Ս, գիրերը եւ համապատասխան 8, 9 եւ 0 թիւերը.— կը կատարուին ձախ ձեռքով մարմնոյն աջ կողմին վրայ, բոլորելով գրեթէ մէկ քառորդ շրջանակ, որ կը սկսի աջ ուսէն ուղիւ գիծով մը եւ կը վերջանայ գլխուն զազաթը, աջ ձեռքը պահելով մարմինէն փոքր հեռաւորութեան մը վրայ :

4 Երջամակ.— Խ, եւ Դ, Մ, Լ. Զ, կը կատարուին ձախ ձեռքով՝ բոլորելով գրեթէ մէկ ութերորդ շրջանակ, որ կը սկսի ուսէն շեղ դիծէ մը եւ կը վերջանայ ոտքերէն քիչ վեր: Այս շրջանակը կը տարբերի 2. Երջամակէն անով՝ որ աջ ձեռքը պահուած կը մնայ ոտքերէն քիչ հեռու, մինչդեռ երկուրէն մէջ աջ ձեռքի բրօքր ոտքերուն դպած կը պահուի :

5 Երջամակ.— Հ, եւ Յ, Զ, եւ Յ, Ճ, Մ Կ. եւ Ն, կը կատարուին ձախ ձեռքով՝ բոլորելով գրեթէ երեք քառորդ շրջանակ մը, որ կը սկսի աջ ուսէն շեղ գիծէ մը եւ կը վերջանայ ձախ ոտքին մօտ: Այս շրջանակը բոլորելու պահուէն՝ աջ ձեռքը ուսին հաւասար ուղիւ գիծի մը վրայ կը պահուի :

6 Երջամակ.— Ծ, Ո, Գ, եւ Զ ինչպէս նաեւ Պ. գիրը ինչ որ կը ներկայացնէ եւ յիսլ, կը կատարուի ձախ ձեռքով՝ բոլորելով գրեթէ մէկ քառորդ շրջանակ, որ կը սկսի գլխուն զազաթէն եւ կը վերջանայ ձախ ոտքէն քիչ բարձր, աջ ձեռքը պահելով ուսէն քիչ վեր, շեղ անկիւնի մը վրայ :

7 Երջամակ.— Բ, եւ Բ, Ս, որ կը ներկայացնէ եւ զիբ Վ, կը կատարուին ձախ ձեռքով՝ բոլորելով մէկ քառորդ շրջանակ, որ կը սկսի ձախ ուսէն վեր շեղ անկիւնի մը եւ կը վերջանայ ձախ ոտքէն քիչ բարձր, աջ ձեռքը պահած գլխուն զազաթին վրայ :

Մտայնալը . . . Տ, Ի, եւ Ծ, գիրերը կը ներկայացուին հետեւեալ եղանակով.— Տ) երկու գրօշներն ալ դէպի ձախ ուղղուած, ձախ ձեռքը ուսին հետ մէկ ուղիւ գիծի վրայ, իսկ աջ ուսէն քիչ վեր շեղ անկիւնի մը վրայ պահուած: Իւ) Նոյն ձեռք ինչպէս (Տ), միայն աջ ձեռքը վար, ձախ ոտքին մօտ եւ ձախն ալ կտոր մը վեր առնուած: Ծ) Նոյնը ինչպէս (Իւ) միայն ձախը վար, ոտքին մօտ, իսկ աջն ալ ձախ ուսէն քիչ վար, սուր անկիւն մը կազմելով միւս ձեռքին հետ :

Թիւի.— Կը սրուի ամբողջ շրջանակ մը կատարելով աջ ձեռքով, մինչ ձախը անշարժ ոտքերուն փակած կը պահուի (Պատրաստ): Կը դուրս ուղիւ կանգնած վիճակով, ոտքերը մէկ թիւ բաց, դէմքը ճիշտ դիմացի ընդունողին դարձած եւ երկու գրօշները խաչածու ոտքերուն վրայ փակած :

Սկսուած մը «Երկրորդ Կարգ»ի դրօշախօսութեան քննութիւնը անցնելու համար, պարտաւոր է քառասուն գիր տալ, որոնց մէջ երկու գիրէն աւելի որսալ պէտք չէ գտնուի: Քննութեան պահուն խմբապետը պէտք է սկսուտէն պահանջէ նաեւ դրօշախօսութեան վանազան կանոնները, որոնք արդէն յիշուած են հոս:

Դրօշախօսութեան իւ նշանախօսութեան աւելի յառաջացեալ դասընթացքի համար պէտք է կարդալ «Ա. Կարգ»ի թիւ երեք պայմանը:

Մէկ մղոն ճամբայ կտրել 12 վայրկեանի մէջ՝ սկսուտի գնացքով (50 քայլ վաղք, 50 քայլ պարզ քալել, փոխն ի փոխ):

«Երկրորդ Կարգ»ի պայմաններուն մէջ գրեթէ ամենէն դիւրինն է՝ թիւ շորս դիտելիքը, քանզի չկայ սկսուած մը՝ որ ամենայն հեշտութեամբ, մէկ մղոն ճամբան տասերկու վայրկեանի մէջ շկտրէ: Բայց հոս խմբապետներու եւ քննիչներու մասնաւոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ սոյն պայմանին ճշդրիտ իմաստին վրայ, որ կը պահանջէ՝ մէկ մղոն ճամբան երթալ ճիշտ 16 վայրկեանէն, ոչ նուազ եւ ոչ ալ աւելի:

Երկու նպատակի կը ծառայէ սկսուտի վաղքը. ա) իրր ժամաչափ, բ) իրր հեռաւորութիւն չափող: Այսպէս երբ կանոնաւոր սկսուտի գնացք կը պահուի, կարելի է ենթադրել, թէ տասերկու վայրկեանի ժամանակ մը անցած է, եւ թէ սկզբնական կայանէն մինչեւ ներկայ գտնուող կէտը՝ մէկ մղոնին հեռաւորութիւն մըն է: Այս ուղիղ եզրակացութեան հասնելու համար անհրաժեշտ է որ սկսուտները մասնաւոր խնամք տանին իրենց սկսուտական վաղքը կանոնաւորուելու եւ միօրինակ չափի մը հասցնելու, որ է ճիշտ տասերկու վայրկեանի մէջ հասնիլ մէկ մղոն հեռու կէտի մը:

Ամէն սկսուած պէտք է իր ոտքի քայլերուն մեծութեան չափը գիտնայ եւ տարիկա իր նօթատետրին մէջ նշանակէ. ասիկա ընելու համար անհրաժեշտ է շատ մը անդամներ որոշ հեռաւորութեան մը, օրինակ հարիւր ոտք, քայլել եւ համրել քայլերը: Եթէ այս քայլերուն թիւը 52,8ով բազմապատկէք կը ստանաք մէկ մղոն:

Սկսուտի գնացքը իր շատ մը առաւելութիւններուն հետ պատեհութիւնը կուտայ մեծ հեռաւորութեամբ ճամբայ կտրել, առանց ուժասպառ ըլլալու:

Սկսուտներու համար ամենահասարակ բանը վաղելն է, բայց պէտք է շեշտեմ՝ թէ վաղքերու մէջ իսկ տարբերութիւն կայ: Վաղել կայ ուր սկսուտին կուրծքը՝ առաջ, գլուխը ուղիղ, թեւերը քովքնտի ազատօրէն մէկ առաջ մէկ ետ կը ճօճեն եւ քայլերը համարձակ առաջ կը տարուին: Ասիկա ուղիղ հղանակն է վաղելու եւ յանձնարարելի՝ բոլորին: Մինչդեռ կայ նաեւ վաղելու եղանակ մը, ուր գլուխը կախ, կանակը ծուռ, ձեռքերը ամբողջութեամբ քովէն կախուած եւ քայլերը ոչ-միօրինակ վեր վար կը տարուին: Ասիկա որսալ ձեւն է վաղելու, որ զիրար կը յողնեցնէ եւ մարմնի բարեձեւութիւնը կը խանգարէ:

Մեծ հետաքրքրութեամբ հետեւած եմ տղայոց վաղելու ձեւերուն եւ այն եզրակացութեան հասած՝ թէ ա՛յն տղաքը լաւ մարզիկներ կը դառնան, որոնք վաղելու տիպար ձեւը ունին:

Նիւ Եոթ

ՄԿԲՏԻՉ ԵԱՆՐԳԵԱՆ

Պ Ո Լ Ի Վ Ի Ա

(ՏՊԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ)

Գրեծ՝ ՄՈՎՍԷՍ ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ

Դարեր առաջ, սղանիական առաջին զաղթականութեան շրջանին, Պոլիվիա անունով Լրկիր մը գոյութիւն չունէր: Մինչեւ Արժանթինի Հիւսիսային սահմանները, Սուխույի շրջանն ալ մէջ ըլլալով, կը կոչուէին բարձրագոյն կամ ստորին Բիրերու եւ կը պատկանէին Ինգայական կայսրութեան, մայրաքաղաք ունենալով Կուզկու: Այդ կայսրութիւնը կարելի է համարել նախապետական շրջան: Ամբողջ Հարաւային Ամերիկայի մէջ, Մեքսիկոյէն յետոյ, Պերուն կը համարուէր ամենէն քաղաքակիրթ եւ զարգացած երկրամասը: Արդի հնախուզական պեղումները ցոյց կուտան Պերու ժողովուրդին եւ անոր հին կայսրութեան աննախընթաց ծաղկումն ու զարգացումը:

Հարաւային Ամերիկայի աղատադրական պատերազմներու ժամանակ իսկ, Պոլիվիայի սահմանները անորոշ էին եւ այդ անունով երկիրմը դեռ ճանչցուած չէր: Ուստի, Արժանթինի Հիւսիսային մասերուն մէջ աղատագրական պատերազմ մը աղ զօրավար Մանուէլ Պելկրանօ գրաւեց այժմեան Պոլիվիայի Թարիխա քաղաքը եւ զայն միացուց Արժանթինի, որ ետքէն վերադարձուեցաւ եղբայրական Հանրապետութեան, խաղաղ միջոցով:

Այս շրջանին զօրավար Պելկրանօ իր ազգային կառավարութեան կողմէ հանգստեան կոչուելով, ստացաւ 40.000 փետոյի գումար մը իբրեւ նուէր: Սակայն Հայրենասէր զօրավարը այդ գումարով երեք դպրոցներ հիմնեց իր դրուած երկիրներուն մէջ:— Սալթա, Սուխույ եւ Թարիխա, որոնք ցարդ գոյութիւն ունին, ծաղկեալ վիճակով եւ կը կոչուին բարեբարին անունով:

Պակաս չէին նաեւ ուրիշ Հայրենասէր եւ մարդասէր զօրավարներ, որոնց մէջ նշանաւոր Պոլիվարը մինչեւ վերջ պատերազմեցաւ եւ ձեռք բերաւ այդ ընդարձակ երկիրներու կառարեալ ազատութիւնը: Ի պատիւ իրեն, ազատագրուած Հողամասերէն մէկը իր անունով կոչուեցաւ Պոլիվիա, որ արդի Պոլիվիական Հանրապետութիւնն է իր որոշ սահմաններով եւ ազգային անկախ կեանքով:

Միշտ համեմատութիւնները պահելով ցոյց տուինք թէ՛ այս երկիրը դեռ չէ կրցած օգտուել քաղաքակրթութեան բարիքներէն, մասամբ կղզիացած ըլլալուն եւ մասամբ ալ անհոգութեան պատճառով: Սակայն կարելի չէ ժխտել, որ Պոլիվիան սկսած է վերազարթնել: Մանաւանդ կրթական դործը լաւ հիմերու վրայ դրուած է: Կառավարութիւնը, պետական միջոցներով, երկիրը ցանցած է տարրական դպրոցներով, նախապէս անպրագիտութիւնը բառնալով: Համար: Դասաւանդութիւնը կը տեւէ օրական ուղիղ ութը ժամ, կէսօրէն առաջ եւ անկէ ետք: Աշակերտութիւնը խառն չէ: Տղայոց եւ աղջկանց դպրոցները բոլորովին անկատ են, աշխարհիկ ծրագրով: Կրօնի ուսուցումը տեղի կ'ունենայ միայն եկեղեցիներու մէջ:

Հարաւային Ամերիկայի անկախութեան տարիներուն Պոլիվիան առաջինը եղած է որ հիմնած է համայնարան Սուզրէ քաղաքին մէջ: Ժամանակ մը դժբաղի հանրապետութեանց ուսանողութիւնը կը դիմէր Սուզրէ իր բարձրագոյն կրթութիւնը ստանալու համար:

Ընթերցողաց յիշողութիւնը թարմացնելու համար նորէն կրկնենք, որ Պոլիվիան բնական հարստութեան եւ երկրագործական արտադրութեան անսպառ շտեմարան մըն է: Եթէ քաղաքակրթական հով մը անցնի այս երկրէն եւ հողը մշակուի արդիական միջոցներով, կարելի է վստահօրէն պնդել,

որ ան կը դառնայ Հարաւային, Ամերիկայի ամենէն բարգաւաճ երկիրներէն մէկը: Իր աշխարհագրական դիրքը, բերրի հողը եւ երեք տարբեր կլիմաներու առաւելութիւնը երկրին կը խոստանան մեծ ապագայ:

Փոքրգիւղերը ղեռ, վարժ չէ աշխատանքի, կը բաւականանայ միայն բնական բարիքներով: Հողը արգաւանդ է ամէն տեսակ արմտիքի, մասնաւորապէս ցորենի եւ եգիպտացորենի համար: Ունի ընդարձակ եւ անմշակ տարածութիւններ թէյի, ինչուսի եւ շատ անտառներ բուսեցնի (ռետին): Այս հում նիւթը, մանուսնոց, արդի գործածութեան համար անգնահատելի հարուստութիւն մըն է, որմէ չեն օգտուիր նոյնիսկ իրենց սեփական գործածութեան համար: Որտառտա երկիր է նաեւ: Անտառները լի են վայրի կենդանիներով եւ այծեամենբով:

Մինչ Արժանիքի սահմաններէն ներս, պետական օրէնքով, խիստ արգիւտած է այս կենդանիներու ոչնչացումը, այն ինչ Պոլիվիայի մէջ կան չարաչաճ ընկերութիւններ եւ խմբակցութիւններ, որոնք անխնայ կը սպաննեն եւ կ'ոչնչացնեն այս կենդանիները, որոնց կաշին եւ բուրդը շուկայ կը հանեն առասպելական գներով: Օրինակ, Ալբակա կոչուած այծը, որ ջամայի սպիրտակ տեսակն է, շատ յարդի է իր մորթով եւ բուրդով: Նոյնքան յարդի է նաեւ միկունա կոչուած ուրմէ ընտիր մուշտակներ եւ բրդեայ վերմակներ կը պատրաստեն: Վիկունայի բուրդէ վերմակ մը, Պոլիվիայի մէջ, արժէ մօտ քսոսասուն փեսօ, մինչ Արժանիքի մէջ հաղիւ կարելի է ձեռք բերել քանի մը հարիւր փեսոյով:

Ըօինք արդէն որ երկիրը հսկայ բարձրաւտնդակ մըն է, ծովու մակերեսէն 2-3400 մեղր բարձրութեան վրայ: Ամենաբարձր վայրերը խիստ անյարմար են բնակութեան համար, որովհետեւ տարուան ութը ամիսները սոսկիայի ցուրտեր կ'ընեն եւ խամբեցնող հովեր կը փչեն: Բուսականութիւնը զբերթէ գոյութիւն չունի, հետեւաբար միառելիքի պակասը խիստ զգալի է ամէն տեղ: Հաւկիթը, սողորարար հինդ վայրկեանէն կ'եփի եռացած ջուրին մէջ, իսկ այս վայրերուն մէջ հաղիւ քսան վայրկեանէն կ'արծր կ'եփի, որովհետեւ եռացած ջուրը, խոտաբեր եղանակին պատճառով, իր ջերմութեան ոյժը կը կորսնցնէ: Այս բարձրութեան վրայ ապրող բնակիչները համարեայ թէ կիսանկի կուտեն իրենց կերակուրները: Տարուան ութը ամիսներուն գէրոյնէն քսան աստիճան վար ցուրտեր սովորական են: Այդ պատճառով ալ ջուրերուն մէջ որեւէ կենդանի կարելի չէ գտնել, ոչ ալ դաշտերուն մէջ սողուններ: Առանց քացառութեան բնակիչներուն շրթունքները եւ ձեռքերը ճաքճքուած են, սաստիկ հովերուն եւ ցուրտերուն պատճառով: Ամէն անհաս վասեկինա կամ այլ տեսակի կրիմներ կը գործածէ իր մորթը կերպով մը փափկացնելու համար: Մշտատեւ արեւ կայ այս բարձրութեանց վրայ, թէեւ պաղ եւ անգոր: Անձրեւները հաղուադէպ են, որոնց անմիջապէս կը հետեւին սոսկալի շանթեր: Հազարաւոր մարդիկ կայծակնահար կը մեռնին: Անձրեւը, որ բարիք մըն է, անմիջապէս կարկուտի կը վերածուի մթնոլորտի պաշտութեան պատճառով: Սակայն ճշմարիտ է, որ այս եղանակին վարժուողները տաք կլիմաներէն չեն ախորժիբ:

Ընկերային վիճակը միութարական ըլլալէ հետո է: Թէեւ դերութեան եւ ստրկութեան օրէնքը վաղուց ջնջուած է այս երկրին մէջ, բայց փոքրաթիւ հողատէրեր, գործատէրեր եւ այլ կարգի շահագործողներ հակամարդկային վարմունք ունին աշխատաւոր զանգուածներուն հանդէպ: Այս քանը խիստ զգալի է, մանաւանդ, կեդրոնէն հետո վայրերուն մէջ, ուր իշխանութեանց հսկողութիւնը թոյլ է: Աշխատող զանգուածներն ար կազմակերպուած չեն

իրենց արգար իրաւունքը եւ մարդկային արժանապատուութիւնը որպէսզայտնելու համար: Ըստնք նաեւ, որ Պոլիվիան բացառութիւն մը չէ այդ տեսակէտէն: Ամէն տեղ, նուազ կամ առաւել չստիով, շահագործողները մոյն ստորին բնադրներն ունին:

Պոլիվիացիին գուարճատէր է, տնտէր եւ բարեհամբոյր միեւնոսմանակ: Ուշերից ըմպելիներու դործածութիւնը քիստ տարածուած է, մտրութիւն մը որ գէշ անդրադարձուած ձեւի ժողովուրդին հողեկանի եւ բարոյականի վրայ:

Արդէն ըսինք, որ Պոլիվիայի կրթական գործը լաւագոյն վրայ դրուած է, եւ կարելի է վկայել թէ իր դրացի հանրապետութիւններէն ետ չի մնար, սակայն իր բարոյական մակարդակը դրացի ժողովուրդներու բարոյական բարձր մակարդակին դեռ չէ հասած: Պատճառը, ըստ իս, միակողմանի կրթութիւնն է: Միակ դպրոցը չէ, որ լաւ քաղաքացիներ կը պատրաստէ, հասարակ տես ընտանիքը եւ այս էրկուքին մերդաշնակ գործածութիւնը:

Մինչ դրացի հանրապետութեանց մէջ դպրոցն աւելանիցը լնակից են եւ ներդաշնակ, իսկ Պոլիվիայի մէջ այս ներդաշնակութիւնը պակաս նկատուի է: Գուցէ պատճառն այն է, որ Պոլիվիացի հին սերունդը կրթուած չըլլալով, անկարող է դնահատել օճախի եւ դպրոցի փոխադարձ կրթութեան եւ դաստիարակութեան անհրաժեշտութիւնը:

Հակառակ այս պակասութեան, դպրոց տեսած Պոլիվիացիին վերին տարիանի կիրթ, բարեհամբոյր, փնցաղազէտ եւ մարդասէր է:

Աւելի քան երեք միլիոն բնակչութիւն-ունեցող այս երկիրը ինչպէս Հարաւային Ամերիկայի միւս բոլոր հանրապետութիւնները, հողմիտաւանան, այսինքն՝ կը պատկանին կաթողիկէ Եկեղեցիին: Պէտք է խոստովանիլ, որ կաթողիկէ կղերը, մեծ մասամբ, պատրաստուած մարդիկ են, աստիճանաբարական համադասարաններ աւարտած եւ մեծ ներդաշնակութիւն կը վստիւնէ: Ամուսնացող որեւէ մէկը նախապէս իր քահանային կը դիմէ անոր կարեւրքն: Առնելու համար Այդպէս է նաեւ ասորեայ կեանքին մէջ: Ժողովուրդը ընդհանրապէս, իրրեւ կրօնական զանրուած, աւելորդագոյն է, զարգացած էր եւ տնտեսաբարութեանց սիրահար:

Կրօնական տօները կը կատարեն միշտ մասնակից եւ աշխարհիկ շտաբութեամբ, ուր պարը եւ այլազան խմբիչները, ընկերակցութեամբ թմբուիլի եւ զոռնայի ձեր ուղեւորութիւն կը տեսլծեն: Ամբողջ առթին կ'աշխատին եւ թերեւս կը խնային իրենց վատակը՝ այդ աստիճանութեանց միտելու համար: Բազմութիւ մեծ ու պարիկ, նշանաւոր եւ անձան սարբեր անին, որոնց տօները կը կատարուին համապատասխան շքեղութեամբ եւ խորտնանքներով: Ասոնց մէջ ամենէն շքեղը մեծածախար եւ երկարատեւը Առաւաճածանի տօնն է:

Սակայն մեծազայնները կը համարուի Մ. Մնուկի, Մեռնոյցի եւ Բարեկնականի տօնախմբութիւնները, որոնք կը կատարուին համազգային ընդթով եւ կրօնական երկարատեւ ծիսակատարութիւններով ու կը տեսն ամիսներ: Ժողովուրդը, առանց սեռի, տարիքի եւ դասակարգի խորութեան, այս տօներուն, կը սպասէ անհամբերութեամբ եւ մեծ պատրաստութիւններով:

Իբր հետազօրութիւն, շատ համառօտի պատկերացնենք այս կարեւոր երեք տօները:

Մեռնոյցին կարծես քիստազնացութիւն մը կը սկսի գէպի գերեզմանատունը, ուր ոմանք իրենց սիրելիներու գերեզմանները կը զարգարեն նոր խաչերով, իսկ մեծ մասը ծաղիկպսակներով: Եւ որովհետեւ երկիրը առատ ծաղիկներ չունի, հեռու տեղերէն բերուածները կը վաճառուին առասպելական

գնեցողով, Չքաւոր դասակարգը արուեստական ծաղիկներով կը զարդարէ դամբարանները:

Գերեզմանատունէն վերադառնալով, յիշելու համար իրենց մեռելները, ամէնքը անխտիր կը բոլորուին սեղաններու շուրջ եւ օրերով ողբելից ըմպելիքներ կը խմեն, հաւատացած ըլլալով, որ իրենց սիրելիները քաւարանէն դուրս պիտի հասնեն: Իսկ գիշերները տանիքներու վրայ ճոխ սեղաններ կը պատրաստեն ամէն տեսակ ուտելիքներով եւ խմելիքներով, որպէսզի երբ իրենց մեռելները գիշերը այցի գան, ուտելու, խմելու եւ ուրախանալու առիթ ունենան:

Հարկաւ, ժողովուրդի մէջ կան շատ չարահայտներ, որոնք լիապէս կ'օգտուին այս սնահաւատութենէն: Գիշերը տանիքներ պտտելով մեռելին յատկացուած համեղ կերակուրները կ'ուտեն եւ ընտիր ըմպելիքները կը խմեն եւ յետոյ կրցածուն չափ իրենց սուները կը տանին: Յաջորդ օրը ժողովուրդը դժուարակութեամբ կը դիտէ դատարկ սեղանները, հաւատացած ըլլալով, որ իրենց մեռած սիրելիները օրագած են իրենց սեղանը. կերած, խմած եւ մնացեալը տարած են, յաջորդ յարուն ուտելու համար:

Բարեկենդան.— Ամիսներ առաջ այս բառն է որ կը լսուի ամէն կողմ Ֆւ ամէն մարդ պատրաստութեան մէջ է: Բերնին ջուրերը վազցնելով կը հնչեն բարեկենդան բառը: Ես տեսած ու վայելած եմ մեր երկրի, Պուէնոս Այրէսի, Գորտոպայի, Թուգուվանի, Սալթայի, Պուխոյի եւ այլ տեղերու բարեկենդանի օրերը, որոնք շուրջ մէջ կը մնան համեմատութեամբ այս լեռնային վայրերու եւ մանաւանդ Պալիվիայի բարեկենդանի:

Ընդհանրապէս լրակեաց եւ սակաւախօս այս ժողովուրդը, բարեկենդանի չորս օրերը, բոլորովին կ'այլափոխուի: Առաջին օրուան վաղ առաւօտուն կը սկսի ալեկոծուիլ խոռովայնոյ ծովու մը պէս: Ամէն կողմ խառնուրդ, երգ, պար եւ ուրախ բացազանջութիւններ, ընկերակցութեամբ տեղական նուապախումբերու, երաժշտական նախնական դործիքներով: Այլեւս կը վերնայ տարբերութիւնը մեծաւորի, փոքրաւորի, սեռի եւ տարիքի: Քէն ու Ռըր կ'անհետանայ եւ բոլորը միասին, իրրիս բազմանդամ ընտանիք, կ'ուտեն, կը խմեն, կը պարեն խելացնոր եւ կը զուարճանան:

Տարօրինակն այն է, որ այդ ընդարձակ տարածութիւններու վրայ ապրող հնդիկ ժողովուրդը, մեծէն փոքր խման ըլլալով, բարեկենդանի չորս օրերը իրեն կը պահէ վայելուչ եւ զգօն, ո՛չ մէկ հարբեցողութիւն, անզգայանալու աստիճան, ո՛չ մէկ անհաճոյ արարք կամ երեւոյթ, օրուան սունին անպատշաճ: Ամէնքն ալ իրենց անձին տէրն են եւ չեն ուզեր արատաւորել իրենց հաճոյքը եւ անսահման ուրախութեան չորս օրերը:

Տեսայ նաեւ բարեկենդանը զիւղերու մէջ, որոնք իրարմէ 5-10 քիլոմետր հեռու են: Յանկարծ կը տեսնես, որ զիւղերը տեղահան կ'ըլլան մեծով, պըզտիկով եւ ճերմակ դաշկիւնակները օգին մէջ շարժելով, երգով ու պարով կը դիմեն յաջորդ զիւղը, ուր հարազատներու պէս կ'ուտեն, կը խմեն եւ միասնաբար, ալեծածան, կը թափուին միւս զիւղը, միշտ ստուարանալով եւ ահագին զանգուած մը ձեւացնելով: Ընդհանրապէս ժլատ, չքաւոր եւ խնայող այս ժողովուրդը սոնական օրերուն կը դառնայ սրտբաց, առատածեռն եւ նոյնիսկ չափազանց շատ:

Այսպէս է ընդի ժողովուրդը, անխառն, անխտիր եւ սրտբաց միասին կը սոնակատարեն բարեկենդանը: Սակայն այդպէս չեն քիչ մը քաղաքակրթուածները: Տօնակատարութիւնը նոյնն է, բայց զայն սոնողները դասակարգերու բաժնուած են, որոնք իրենց դասին պատկանողներու հետ միասին կը

զուարճանան արահներուն մէջ, եղած ծախսերն ալ հաւասարապէս բաժնելով: Աստնք, դիմակաւորուած, կ'ուտեն, կը խմեն եւ կը պարեն, ընդունակ ամէն անպատշաճութեան:

Ս. Ծնունդը.— Կը կատարուի նոյն ձեւականութիւններով եւ խրախմանքներով, բայց աւելի պատշաճ եւ վայելուչ:

Բարեկենդանի չտի դղողալից է նաեւ Բանքա Ֆիեւթա անուանով տօնը, որ կը կատարուի Նոյեմբեր ամսուն: Առաւելապէս կը տոնակատարուի Լաքիաքա եւ Պոլիվիայի ուրիշ քանի մը քաղաքներու մէջ:

Իրականօրէն, տօնապատճառ մըն է քան թէ կրօնական տօն: Հետաքրքրութեան համար ներկայ եղայ այս նշանաւոր տօնապատճառին: Հարիւր յիսուն քիլոմէրէր հեռու վայրերէն, որպիսիք են՝ Սան Անտոնիօ Տէ Բօպրէ, Ռուխույ, Սալթա եւայլն, լեռնական բնակիչները կը թափուին Լաքիաքա, որուն տեսքը, առաջին անգամ ըլլալով, ապշութիւն պատճառեց ինձ: Հսկայ քանակատեղի մը, ուր ի են ջամաներու եւ էշերու հազարաւոր կարաւաններ: Քիչ մը անդին, մարդկային հեղեղ մը, թիւով ոչ պակաս քան իրենց անհաշուելի կարաւանները:

Տօնապատճառը սկսուած էր արդէն, որ պիտի տեսէր լման ութը օր: Քէյֆ ուրախութիւնն ալ, անշուշտ, անպակաս էր: սովորական առատ խմիչքներով: Արեւելեան կատարեալ պազար մը, ուր կային ամէն տեսակ մարդիկ, որ եկած էին դրամ շահելու եւ ապրանքներ գնելու:

Բնական է, տեղական արտադրութիւնները իսկոյն աչքի կը զարնուէին իրենց պէսպէսութիւններով: Հիւանդի էին արծաթեղէններ, հնդկական ճաշակով զարդանկարուած, բրդեղէն բանուածքներ, ամէն տեսակ կաւէ ամաններ, կարմրադոյն եւ լաւ թրծուած, որոնք նոյնպէս ծաղկազարդ կամ նկարազարդ էին: Տնային ձեռագործներ եւ կահակարասիներ ինչպական կայտարութեան ոճով եւ ճաշակով:

Կային նաեւ կնոջ եւ այլ մարդու գործածական զարդեղէններ, շլացուցիչ գոյներով եւ ներկերով: Երկրագործական արտադրութիւնները այլազան էին, առատ եւ չափազանց ձեռնտու գիներով: Մէկ խօսքով կատարեալ տօնապատճառ մը, ուր ամէն բան կարելի էր գտնել, տեղական կարիքները բաւարարող: Շատերը այս տօնապատճառէն կը գնեն իրենց տարուան մը ապրուստը, ուտելիքէն սկսեալ մինչեւ հագուստ կապուստը:

Այս է ահաւաստիկ Մանքա Ֆիեւթա կոչուած տօնը կամ տօնապատճառը, որուն տեղացիները կը սպասեն անհամբեր եւ մեծ պատրաստութիւններով:

Տգեղութեան շնորհիւ է որ կարգ մը աղետալի վարդապետութիւններ տեսարաններու անողոք մտէն կ'անցնեն խուժանիմ շիտք ուզեղիմ մէջ:

Հասակուորդը (Քսմօսնէ) տգիտութեան մէկ սնն է եւ ուրիշ ոչինչ:

Վ. ՀԻԿՈ

* * *

Կամփի տաջնորդը իմացակամութիւնն է, ինչպէս որ կը խորհիմք այնպէս կը գործենք "ոչ ոք գիտնալով չարութիւն կը գործէ", կ'ըսէ Սակրատը:

* * *

Բնութեան մէջ ագեղը եւ գեղեցիկը չկայ, այլ գոյութիւն ունի միայն օգտակարը:

Հ Ա Մ Ը Մ Ի Լ Ո Ղ Ա Ր Շ Ա Կ Ն Ե Ր Ը

Հ Ա Վ Մ Ի Թ ա ճ ա ս ա ս ա ն ի Շ ր ջ Վ ա Ր չ ու թ Ե ա ն կողմէ կաղճակերպուած լուղորդական մարցումները տեղի ունեցան Կիրակի 1 Սեպտեմբերին 5 Նէա Մաքրիի Ֆոփածոցին մէջ:

Կարգադրիք Թ ա ճ ա ն ա խ ո ս ը մ Ե Ր ջ ա մ է ն ջ ա ն ջ Թ ա խ ա ճ էր մասնակցողներուն երթուղարձը եւ ժամանոցը հաճելի դարձնելու համար:

Ներկայ էին Շրջ Վ ա Ր չ ու թ Ե ա ն ա ն ո ղ ա մ մ ն երբ, Մ ա ն ա ճ ա ճ ի լ շ Ե Ր ջ ա ս ա ն ն ա ս ի ղ ո ճ ի եւ վարչականները իրենց ընտանիքներով ինչպէս նաեւ 120ի մօտ անդամներ Եւ համակիրներ:

Իրական իշտոյ պատ հոփ ա Ր չ Ե Ր ջ չ ի ղ ա մ մ արցումներուն, որոնք տեղի ունեցան նրատարաբուած ծովախորշին մէջ:

Տրտած առդանդանին մրաշ, մրցորդ մարդիկները եւ հանդիսականները հուաքուեցան ծովափը: Շրջ Վ ա Ր չ ու թ Ե ա ն որոշումով տրուեցան օրուան ստատոսները: Այսպէս՝ սթարթըրը նշանակուեցաւ երբա Գ Ի Դ ա ն ի շ Ե ա ն թ ա յ մ - ս ի ղ ո ս ու՝ երեք Լ է լ ո ճ ն ե ա ն ն երբ՝ Խ ա չ ա ս տ Ե Ր ջ ա ն, Գ ա յ Ե ա ն եւ Ս ա ս ո ճ ճ Ե ա ն (Ֆրանսուէն) եւ երբ Ա Գ ո ճ ա ե ա ն ն ա լ ա կ ո վ, արձանագրող՝ երբ Ե Ս Ս ր վ ա ղ Ե ա ն:

Մրցումները տուին հետեւեալ արդիւնքները:

50-ՄԵԴԻ ՄԱՆՁԵՐՈՒԻ

Ա. Վ. Թորոսեան, (Ֆիքս) 35 երկվայրկեան, Բ. Աւաղեան Գէորգ, (Գոքինիա) 40 երկվ., Գ. Տ. Արամեան (Աթէնք), 43 երկվայրկեան:

100-ՄԵԴԻ:

Ա. Զիչէքեան Կ. (Գոքինիա), 1:29, Բ. Շարապխանեան Մ. (Ֆիքս) 1:38:

200 ՄԵԴԻ

Ա. Աղամեան Տ. (Աթէնք) 1:40, Բ. Աւաղեան Գ. (Գոքինիա) 1:50, Գ. Տուսանեան Կ. (Գոքինիա) 3:61:

50 ՄԵԴԻ ԱՂՋԱԿՆՑ

Ա. Անժէյ Աւաղեան (Գոքինիա) 58, Բ. Պերճուհի Շահնայարեան (Ֆիքս) 60, Գ. Սիրանոյշ Աւաղեան (Գոքինիա) 62:

25 ՄԵԴԻ ՓՈՔՐԻԿՆԵՐՈՒ

Բարասարաթ եւ արտաքին անդամ ուղարկով, տեղի ունեցաւ սոյն մրցումը, որպէսզի այժմէն մարզասէր փոքրիկներէն պատրաստուին վաղուան ախոյրեանները:

4x50 ՄԵԴԻ ԴՐՕՇԱՐՇԱԻ

Սոյն կարգերը մրցումին մասնակցեցան երկու մասնաճիւղերու խումբերը՝ Ա. Թորոս, Բ. Գոքինիա:

Մրցումը եղաւ շատ հետաքրքրական եւ տուաւ հետեւեալ արդիւնքը.՝

Ա. Սարգսեան Միհրան (Աթէնք) 21, Բ. Շարապխանեան (Ֆիքս) 23, Գ. Թորոսեան Կ. (Ֆիքս) 25:

NAUASART

AÑO 5 - Nº 54

NOVIEMBRE DE 1957

BUENOS AIRES

El próximo mes, nuestra entidad entra en un nuevo período directivo, al renovarse sus autoridades. Esperamos que se encare el olvidado problema de las labores culturales de la Unión General Armenia de Cultura Física, tan dejada en estos últimos años. Ponemos por lo tanto sobre el tapete el debatido tema de la relación entre la actividad física y la especulación cultural. Vale la pena, por tanto, formular al respecto algunas reflexiones.

El hombre —cuerpo y alma— tiene apetencias físicas y apetencias espirituales. El cuerpo que se alimenta y goza de los placeres lícitos— exige un mínimo de fortaleza que lo mantenga apto para el servicio que está obligado a prestar a la sociedad y a sí mismo. Una alimentación adecuada, un descanso conveniente, el uso de placeres lícitos y la gimnasia son, evidentemente, los medios aconsejables para alimentar y fortalecer el cuerpo. Las apetencias del alma son, en otro plano, equivalentes: Ella ha de manester del conocimiento, que es alimento natural de la inteligencia, y de la virtud, que es gimnasia natural de la voluntad. El alma se nutre con el saber y se ejercita y fortalece con la práctica de la virtud.

Mal convendría a una entidad deportiva —sobre todos si es, como la

Unión G. Armenia de Cultura Física, una entidad moral— el olvido de esos dos aspectos de la personalidad humana, de esa personalidad que debe ser considerada y formada de manera integral. De ahí pues, que aunque el fin inmediato de nuestra entidad sea la práctica del deporte y la gimnasia, no puede olvidar su fin superior, que es el formar hombres íntegros, según la sentencia —vigente siempre, aunque vieja y zarandeada— que exige mentes sanas en cuerpos sanos.

En síntesis, podríamos decir que el cuidado del cuerpo debe ser arreglado

CULTURA Y EDUCACION FISICA

de tal manera que no comporte una actividad negativa —mero recreo, liberación o disminución de tensión— sino que sea ante todo el cuidado y ejercicio de fuerzas

que benefician a todo el hombre en su disposición total frente a la vida.

Solo en este sentido es plausible la actividad gimnástica y deportiva. Si ella va dirigida únicamente a la obtención de la fuerza, hará esclavo al hombre que buscará indefinidamente una superación sin sentido, con el exclusivo objeto de mejorar su performance; si va sólo dirigida a proporcionar un placer, aunque comporte una actividad lícita, carecerá de un fin que la justifique; si va, en suma, dirigida a disminuir la tensión, será falsa, por cuanto la tensión es indispensable para la

Fueron los armenios quienes crearon por primera vez el Scoutismo en el Mundo

Según una vieja edición del periódico "Ararat" de Etchmiadzín, Armenia; en el año 1680 fué creada por los armenios una entidad llamada "Asociación de Valientes", que tenía carácter de scoutismo, dos siglos antes del fundador del scoutismo internacional lord Baden Powel.

Esta entidad fué auspiciada por los Católicos Ieguizar, Alejandro y Argutian Hovsep de Etchmiadzín, y por último, por el Arzobispo armenio de Besarabia, Monseñor Krikor.

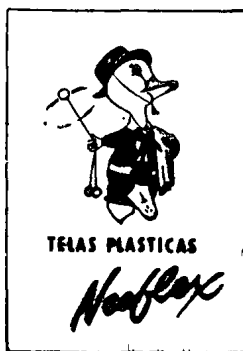
Tuvo su asiento en Moldavia y una vida hasta fines del siglo XIX. Sus reglamentos eran puramente de scoutismo y utilizaban el mismo sistema.

Sus principios fueron la de impartir una preparación moral y física a los niños y jóvenes. "La preparación de los niños y jóvenes asociados tendrá una índole educativa, la formación del carácter y el desarrollo de la personalidad", dice uno de los reglamentos internos.

Otro reglamento, agrega: "Cuando

un niño cumple los doce años tiene la obligación de inscribirse a la entidad y es aceptado como "principiante" y luego de una preparación y de haber jurado ser fiel a la entidad y a la patria, es aceptado como "activo" a la misma con el nombre de "valiente", hasta el día de contraer enlace".

Como vemos, su organización era similar al scoutismo y la disciplina primordial en todos sus actos.

obtención de altos y verdaderos ideales. Pero si la actividad física va dirigida a perfeccionar el cuerpo para hacerlo más apto en su función humana, más dispuesto a afrontar los deberes de cada día, más resistente a los embates de la vida, más ceño en la práctica de la austeridad, entonces habrá superado su estadio meramente físico, para proyectarse en el plano del espíritu e incidir en la formación integral del hombre.

Por tanto: ni el sabio enclenque, ni el virtuoso desfalleciente, ni el atleta ignorante y torpe. Guardando siempre el lugar de preeminencia para el espíritu el desiderátum reside en formar hombres corporal y espiritualmente sanos y fuertes.

No otro puede ser el propósito que debe alentar a la Unión General Armenia de Cultura Física.

EDITORIAL

Estudios Sobre Armenia

Por RAFFI MIRAKIAN

LA EXPLORACION ARQUEOLOGICA

El subsuelo armenio no ha sido explorado en forma metódica. La arqueología no abraza exclusivamente la época pagana, sino también la cristiana.

En el conjunto arqueológico, las antiguas iglesias armenias forman un block aparte que dió nacimiento a estudios y publicaciones interesantes. Durante largo tiempo esta arquitectura ha sido denominada bizantina, y se la consideraba una rama de la del Imperio Romano de Oriente.

El Padre Alichan ha hecho numerosas monografías de los conventos armenios. Los trabajos del arquitecto Toramian, arrojan nueva luz sobre el origen del arte armenio y sobre la influencia bizantina. El prof. Marr, practicó búsquedas metódicas en Aní, la capital de los gagrátidas armenios. Gracias a los estudios y búsquedas de estos sabios, la arqueología armenia, ha sido renovada.

Las viejas iglesias se jalonan desde el signo VI al XIII de nuestra era. Los más antiguos santuarios estaban contruidos de madera y han desaparecido con los incendios. Las iglesias de Tekor y Ereruk datan del siglo V ó VI.

Tres tipos se reconocen fácilmente: el basilico, que recuerda a las basílicas sirias; el rotonda, que reposa sobre una base circular o poligonal; y el cuadrado, el más frecuente en Armenia; flanqueado por cuatro semicírculos.

El primer estilo está representado por la iglesia de Ereruk, que se encuentra actualmente en ruinas, y data del año 1038. En esta fecha debió de

construirse la cúpula, que es posterior al edificio. Este data del siglo V.

El segundo estilo está representado por la iglesia de San Gregorio, que data del siglo VII, época en que apareció entre los armenios la forma redonda. No se sabe si proveniente de los griegos o los romanos.

El tercer estilo está representado por la iglesia de Etchmiadzin, santuario de la iglesia y de la Nación Armenia.

Según la tradición armenia la iglesia fué construida por Gregorio El Luminador, en el siglo IV. Tenia un techo de madera que en 618, el Califólicó Komitas lo hizo reemplazar por piedras.

Otras dos representantes de estilo

EN BARRACAS
¡TODO CONTRA LA LLUVIA!

SPORT
Sterling Club

MONTES DE OCA 985 T. E. 21-1123

CREDITOS en 5 meses

son la capilla de Hripsimé y la catedral del Aní.

Esta exposición representa sólo una pequeña parte de las riquezas artísticas y arquitecturales de Armenia. Las ruinas de los monumentos revelan el más auténtico y fecundo talento y el espíritu artístico del pueblo armenio.

El arte armenio atravesó el Mar Negro y se extendió por Rusia y las provincias danubianas.

También en Noruega y Suecia es palpable la presencia del arte asiático.

Sin embargo aquí no se detuvo la influencia. Con los normandos llegó a Inglaterra, Irlanda y Normandía.

Si bien el Cristianismo es uno en su principio, ha sufrido múltiples evoluciones a través de los siglos. Entre estas evoluciones se encuentra la religión armenia.

Convertidos al cristianismo desde un principio, siempre se mantuvieron firmes a la cruz. Las iglesias armenias representan este amor a la cruz.

Los armenios como los demás cristianos, consideran a la tierra como pasajera y transitoria. Aspiran al reino de Dios.

Los caracteres esenciales de la arquitectura armenia son: la solidez de la construcción simboliza la sólida fe armenia. Cualquiera sea la forma del edificio todos poseen el signo de la cruz.

La cúpula representa para el creyente el reino de Dios. Estas son razones suficientes para despertar gran interés en la arquitectura armenia.

(Cont. en el próx. número.)

Gran Concurrencia de Socios en la Asamblea General Ordinaria

El día sábado 30 de noviembre, se realizó la asamblea general ordinaria de la U. G. Armenia con la asistencia de más de trescientos socios, que con su presencia demostraron su interés por el progreso de la entidad.

En las elecciones para autoridades, aunque había dos listas, se demostró un solo interés, el bien de la U. G. Armenia. Resultaron electos por mayoría de votos los señores Juan Stepanian, Raúl Bedikian, Levon Terzian, Armando Feredjian, Agop Missirlian, Setrak Ohanian y Harutiun Torkomian para integrar la Comisión Directiva para el periodo 1957-58; y como suplentes, los señores Vahan Berberian, Harutiun Manukian y George Daghlian; y como revisores de cuentas, los señores Dikran Neressian y Misak Karamanian.

No habiendo podido agotar el temario del día, la Asamblea pasó a cuarto intermedio hasta el día sábado siguiente, en el cual durante la consideración de la Memoria, se fijaron nuevos e importantes rumbos a las actividades futuras de nuestra querida institución.

NOTA SOCIAL

El día 9 del corriente, en la Iglesia San Gregorio El Iluminador, se realizó la ceremonia matrimonial de nuestra simpática asociada Srta. Susana Shahinian con el señor Antranig Ekshian, conocido joven de la colectividad y socio de la U. G. Armenia.

Luego de la ceremonia, la feliz pareja agasajó a los invitados en los salones de la Confitería El Aguila.

La U. G. Armenia, desea a los recién casados, muchos años de felicidad.

DE MIS MEMORIAS

Un Deportista debe estar Orgulloso de la Nación que Pertenece

En la primera guerra mundial, luego de su derrota, Turquía firmó el armisticio de Mudros en 1918. Como resultado, los aliados se repartieron entre ellos el territorio turco. Inglaterra ocupó Irak, Jordania y Palestina; Francia, Siria, Líbano y Cilicia; Italia, Antalia y sus alrededores; Grecia, ocupó la provincia de Esmirna; y la capital de Turquía, Constantinopla, ocuparon los tres grandes aliados: Inglaterra, Francia e Italia.

Era el verano de 1920. Estaba próxima por realizarse la Sexta Olimpiada Internacional en Amberes (Bélgica). También Grecia, como uno de los miembros de la Federación Internacional, se aprestaba a participar de dicha Olimpiada.

La Federación Atlética de Grecia estaba en grandes preparativos, para representarse en forma adecuada. Por esta causa, Esmirna como territorio ocupado por este país, recibió directivas de dicha Federación, para que se apreste a designar —luego de partidos eliminatorios— un equipo representativo de foot-ball. En esta ocasión, el "Club Armenian" había sido invitado a participar de dichas eliminatorias.

Comenzaron los partidos eliminatorios con el arbitrio del famoso juez inglés Fauler. De los cuatro equipos de primera categoría, participantes de dichas eliminatorias, fué electo el equipo nacional, integrado por los once mejores jugadores, de los cuales tres eran armenios. Kevork Hapetian, Zareh Minassian y el autor de estas líneas.

El equipo designado partió a Grecia, siendo alojado en un edificio especial para los atletas. Los entrenamientos se realizaban en el Estadio de Pan Ateneon.

Según uno de los artículos del reglamento de la Federación Internacional, "los participantes en las Olimpiadas Internacionales deben ser nacidos en los límites del país que representan y también ser ciudadano del mismo" fué una traba para nuestra participación. Se nos invitó a ciudadanizarnos griegos, para poder integrar según los reglamentos, el equipo representativo de Grecia en las Olimpiadas Internacionales en Bélgica. Recuerdo, que esta cuestión se transformó en una cuestión política, en aquel entonces. Los griegos consideraban legal nuestra participación, ya que la provincia de donde veníamos, estaba ocupada por Grecia en aquel entonces. En cambio, nosotros los armenios, nos considerábamos súbditos armenios, porque en esta época, Armenia estaba reconocida como una nación libre e independiente. Y la Liga de las Naciones reconocía a los armenios del exterior —que por cuestiones políticas se encontraban fuera de su país— como súbditos armenios.

Por eso, nos negamos participar con la bandera griega.

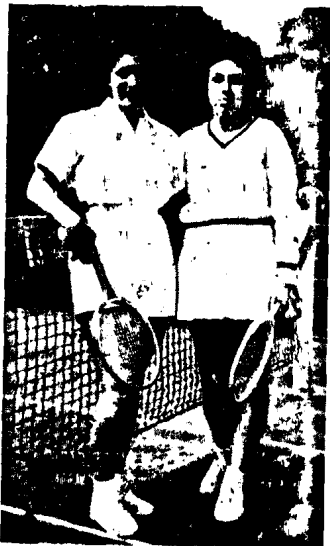
Tampoco podríamos participar en calidad de armenios, ya que nuestro país que recientemente había conquistado su independencia, no estaba todavía afiliada a la Federación Internacional. De esta manera, nosotros al no querer participar con una bande-

Exitoso Fin Del Torneo De Tenis

Con la terminación de los finales del torneo interno de tenis, finalizaron todos los partidos de la presente temporada.

En este torneo que fué organizado por los socios Alberto Tritsman y Aram Yernazian, tuvo una gran repercusión en nuestro campo de deportes con la enorme concurrencia de jugadores.

Como resultado de los finales, fueron ganadores en individual para caballeros: campeón Gerardo Djeredjian; y subcampeón, Aram Yernazian. En individuos de damas campeona, Nana de Magazian; y subcampeona, Dolly de Hovagimian. En doble para caballeros, se clasificaron primero, Horacio Hovagimian y Pedro Magazian. En doble para damas, Nana de Magazian y Denise Tritsmans.

Nana de Magazian y Dolly de Hovagimian campeona y subcampeona, del individual de damas.

Gerardo Djeredjian y Aram Yernazian, campeón y subcampeón, del individual de caballeros.

ra extranjera, dejamos en alto el nombre y prestigio de Armenia.

Síntesis: El individuo a qué categoría social que pertenezca y a qué raza, sea éste una gran figura o un genio, antes que nada pertenece a su patria y luego a la humanidad;

El individuo que no quiere servir a su nación y a su pueblo, en defensa del nombre, del honor y de los intereses de su patria; no puede jamás servir desinteresadamente y sinceramente a ningún extraño.

GARO SHAHINIAN

Horacio Hovagimian y Pedro Magazian, ganadores del torneo doble de caballeros.

Nana de Magazian y Denise T'itman, ganadoras del torneo doble de damas.

APARECIO EL NUEVO ALMANAQUE DE LA U. G. A.

Acaba de aparecer el almanaque del año 1958 editado con el auspicio de la Comisión Directiva y bajo la dirección de la Comisión de Padres y el Comando del Scoutismo de nuestra entidad.

Sobre un cartón impreso en colores motivos alusivos a la U. G. Armenia, al scoutismo y a los deportes en general que es practican; se encuentra insertado en hojas separadas los diferentes meses del año. En la primera página, se ve un panorama general del edificio social del Club. Continúa la segunda, con la fotografía del Gral. Baden Pauel, fundador del scoutismo internacional; y a cada lado, las de Schavarsh Crisian y Krikor Hagopian, jefes y fundadores del scoutismo armenio. En las siguientes páginas la

Comisión Directiva del Período 1956-1957; algunos aspectos de la vida del campamento de los boys scout en Moreno, de la temporada pasada; y los equipos representativos del deporte de la U.G.A.; todo ello impreso en blanco y negro y en colores, compaginado con gusto refinado.

Es plausible la impresión de este almanaque, que consideramos el mejor de todos los que hemos visto, en comparación a los de otros países en donde hay scoutismo armenio.

Cada socio de la U.G.A., y cada compatriota, debe tener un almanaque en su casa, como expresión de apoyo y felicitación a esta gran entidad, que gracias a sus asociados jóvenes y los boys scout, mantienen en alto el nombre de Armenia y hacen honor a su pueblo.

Existoso Festejo de los Juegos Deportivos Navasartian

El día domingo 24 de noviembre, se festejó con éxito los tradicionales juegos deportivos "Navasartian". Gran concurrencia asistió al acto, entre ellos prestigiaron con su presencia destacadas personalidades de la colectividad y de la entidad.

Cerca de las 17 horas, comenzó el acto con el desfile de los boys scout, seguido de los deportistas del Club y acompañados por la delegación de la Unión Juventud Armenia de Córdoba.

Luego del izamiento de las banderas, usó de la palabra el presidente de la entidad, señor Barkev Barsamian, quien explicó a la concurrencia la importancia de la misión de la U.G.A. dentro de la colectividad. A continuación habló el secretario del Departamento de Educación Física, quien trató sobre las actividades deportivas.

En seguida, los boys scout, que se destacaron con su marcial desfile, hicieron algunos juegos conquistando el aplauso del público.

Emocionó a la concurrencia, la ceremonia del juramento de los nuevos boys scout que luego de un año de preparación pasaron a integrar las filas de esta magnífica organización.

En la segunda parte del programa, se realizaron diferentes partidos deportivos con la presentación de los equipos de la Unión Juventud Armenia de Córdoba.

Lamentamos no poder dar más detalles de este acto magnífico, por haber asistido a la fiesta en calidad de simples espectadores y por no haber sido facilitada nuestra misión periodística.

La Redacción

La ceremonia del juramento de los nuevos boys scout, resultó una nota emotiva durante el festejo de las fiestas "Navasartian"

DIVULGACION CIENTIFICA

EL MIEDO AL CANCER

¿Qué significa el miedo, tomando en términos generales y cuál es su valor en la práctica de esta enfermedad? Para interpretarlo, no entraremos en un estudio de psicología pura; no hace falta, por otra parte. Pero si podremos decir, en pocas palabras, que no es, en el caso que nos ocupa, más que un acto de vacilación, de desequilibrio espiritual entre la voluntad y la inteligencia, pero la voluntad no tiene la energía suficiente para obligar a aquella a producir una determinación, a tomar una resolución para aclarar una duda o llegar a una verdad que se desea conocer.

Esta vacilación del espíritu radica a veces en el enfermo mismo y otras —no pocas por desgracia— obedece a sugerencias del medio ambiente.

¿Qué médico no ha recibido de algún enfermo la vacilante confianza de que no ha concurrido antes a solicitar los auxilios de su ciencia por temor de que lo que padece diera motivo a una operación? ¿Y qué médico ignora también que a veces no es el enfermo mismo el que se ha forjado ese retardo en su resolución, sino que ha sido conducido a esa laxitud moral dominado por las continuas sugerencias del medio que lo rodea?

La historia clínica del cáncer está llena de estos miedos en que el enfermo ha pagado con su vida esta fatal vacilación de su ánimo.

Una intervención a tiempo hubiera sido el rescate de una existencia a la muerte y este factor tiempo es el que interesa en grado sumo tanto al enfermo como a la ciencia.

El miedo al cáncer el mismo enfer-

mo se lo justifica, a veces, dominado por la falsa idea de la herencia, pues en sus progenitores alguno ha fallecido de esa enfermedad. Esa idea siembra de sombras su alma y lo postra en una inercia funesta para sí. El carácter debe reaccionar con energía ante esta lamentable postración de las fuerzas morales y esta reacción debe esperarse con tanta mayor razón cuanto que la ciencia va en su auxilio asegurándole que el cáncer no es hereditario.

En términos generales y de acuerdo al período evolutivo del mal, el miedo al cáncer debe desecharse en todo momento. Es el peor consejero que puede tener un enfermo; oscurece el criterio hasta el extremo de deformar la verdad por más clara que se presente. El miedo es un factor funesto en la lucha anticancerosa; nos referimos al miedo que engendra la anulación del carácter; debe combatirse con firmeza, sin vacilaciones de ninguna clase, no sólo por el interés vital que representa para el enfermo, sino porque el mal, operado en ese período inicial, ofrece muchas probabilidades de curación. Vacilar en ese caso es colocarse en la pendiente de la muerte.

Pero conviene hacer a este respecto una aclaración. Así como hay miedos funestos, las hay que son benéficos para el enfermo; en el primer caso las vacilaciones hacen perder un tiempo precioso recurriendo demasiado tarde al médico; en el segundo, por el contrario, acudiendo rápidamente, se ganan días que significan salvación. La voz de alerta ha resonado en un espíritu esforzado y lo conduce animosamente a la presencia de un médico para confiarle sus temores.

Si en todos los casos de enfermedades que afectan a la sociedad, ya sean endémicas o epidémicas, se predica la serenidad, el coraje para hacerlos frente, con igual razón y acaso con más se debe estimular el valor, la decisión, la energía protectora con el temible flagelo que tanto preocupa a la opinión científica y profana en la hora presente.

Nada de miedos perjudiciales. El apocamiento de las energías morales no conduce a nada bueno. Y es más; el abandono del miedo facilita el diagnóstico precoz, que es una de las aspiraciones de la ciencia y una de las más positivas ventajas para el enfermo. El nos lleva a ganar vidas sobre la mortalidad, y por consiguiente, hace eficaz nuestra acción defensiva de la sociedad. Es una ganancia económica doble: de existencias y de dinero. Siempre la

salud es doblemente fecunda; mantiene la vida y conserva el trabajo, riquezas ambas que hacen la prosperidad de las naciones.

Para terminar esta rápida consideramos a hacer una síntesis de las ventajas que resultan de combatir el miedo en su relación con el cáncer:

1º) Poner frecuentemente en contacto el enfermo con el médico.

2º) Facilitar el diagnóstico precoz, con grandes ventajas para todos.

3º) Economizar vidas que hubieran perecido con demoras perjudiciales.

4º) La lucha contra el mal se ha e diariamente y adquiere una intensidad mayor.

5º) Finalmente, atrae el interés público robusteciendo la conciencia sanitaria colectiva, lo que significa una gran conquista para la medicina social.

PIELES

MODELOS

FINAS

REFORMAS

PELETERIA "PAPAZIAN"

✕

SUIPACHA 942

T. E. 32-0705

—:— BUENOS AIRES —:—

**FINALIZO LA SEMANA DEL SCOUT: LEVANTARON SUS
CARPAS DE PALERMO EN LAS QUE, ENTRE CARBONADAS
Y RAVIOLES, HAN CONSAGRADO SU AMISTAD**

¿Cuántas maneras hay de vivir? Y antes que nada ¿qué es vivir? Dejemos de lado el proceso biológico y vayamos a aquello que se condensa en el famoso "vivir cualquiera sabe... saber vivir es la clave". Hay gentes para las cuales vivir puede ser muy bien estar encerrados diez horas en su lugar de trabajo y después encerrarse tres o cuatro horas más en un "night-club".

Hay gentes para las cuales vivir es ordenar su colección de estampillas. A otros les da por cosas disparas pero por lo general, las acepciones diversas de eso que se llama vivir, se dan entre los grandes: para los chicos "vivir" es correr por un campo de césped verde, andar togo el día al aire libre. Por eso el scoutismo llena una necesidad en los jóvenes y, sobre la base de una tendencia natural, realiza un trabajo de preparación de los ciudadanos del futuro.

En el campamento que los Scouts Argentinos han levantado en pleno Parque Tres de Febrero, caminamos con uno de los maestros-scout y de pronto se nos acercan 90 centímetros de uniforme con un chico dentro. El sombrero puntiagudo le queda grande y los pantalones también. Le haría falta una pulgada más de cuello para que el pañuelo no se le apretara contra la barbilla. Se cuadra, saluda y pregunta: "Señor, ¿dónde está la guardia?

Debo pedir permiso para salir del campo...".

Nos parece demasiada seriedad para un chico tan pequeño, y lo miramos dos veces para asegurarnos de que no es un enanito. No, es un pibe de 6 años, al que nadie lo ha amenazado con calentarle la popa si se escapa del campamento. Pide permiso porque es reglamentario hacerlo.

Más allá, sobre un fogón elevado, un cocinero de 8 años calienta una olla de agua y le echa sal. "¿Qué estás haciendo?". "Preparando la cena, señor...". ¿El menú? Carbonada, y como para chuparse los dedos. En otra carpa uno estira la masa para una raviolada, y en el extremo opuesto, dos scouts montan guardia orgullosamente junto a un bote de goma. Son chicos que andan entre los 6 y los 14 años, cada uno de los cuales lleva un cortaplumas, un cuchillo y una soga, amén del bastón tradicional. Y fuera de cogitarse un dedo, cosa que le pasa al gaucho más ducho; los cuchillos nunca han sido un problema entre los scouts porque les han enseñado que no debe ser elemento de compadrito ni de camorrero, sino una herramienta necesaria para la vida al aire libre.

En el campamento hay una central telefónica, con seis líneas, una radio —L.U.9-B.S.A.— un hospital de emergencia con 40 carpas dispuestas en círculo. En el centro una bandera as-

UNICAMENTE CON UN PIANO BIEN AJUSTADO SE PUEDE
PROGRESAR TECNICAMENTE
Por cualquier falla de su piano diríjase a:
H A I G S T E P A N I A N
Florida 165, Galería Gral. Güemes **T. E. 30-7194**
COMPRA Y VENTA DE PIANOS

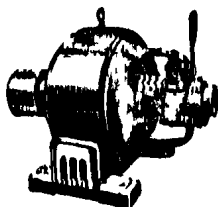
gentina competía con el azul y blanco del cielo donde allá lejos los aviones a chorro imitaban las piruetas de las golondrinas. Hoy los chicos levantarán el campamento que armaron ayer y se irán. Este año, como en todos los pasados, viajarán a algún punto del país a hacer su salida anual grande. Pero esta de Palermo se le computará como la salida del mes que todos deben hacer. Cuando sean grandes —tendrán un sentido de la disciplina, de la responsabilidad y del deber. Serán buenos trabajadores y ciudadanos sanos. Tendrán montañas de recuerdos y muchas veces los recuerdos tienen tanta fuerza que empujan a seguir viviendo como se vivía en aquel tiempo en que se fué feliz.

Se comprarán una carpa, como las que usan ahora fabricadas en el país

con telas especiales, dormirán en una cabaleta, dentro de una abrigada bolsa de dormir y saldrán porque irán adonde quieran que esta tierra en que han nacido es de ellos. Y la conocerán. Y posiblemente tampoco olvidarán que todos los días hay que hacer una obra buena. El mundo sería distinto, si se decidiera a serlo.

A la mañana de nuestra visita, a las 9, hubo una misa de campaña en el campamento y a las 18,30 tuvo el clarín, donde la orden de levantar todo y dejar el campo como estaba antes de llegar. Con estos actos se clausuró la Semana del Scout, organizada por la Institución Nacional del Scoutismo Argentino, cuyo acto final tuvo lugar con una cena servida en los salones del Círculo Militar.

TALLER ELECTROMECHANICO

V. SARIAN

MOTORES ELECTRICOS
TRANSFORMADORES
BOBINAJES

MOTORIZACION DE MAQUINAS

JUFE 105

BUENOS AIRES

LA RESIGNACION: UNA VIRTUD INAPRECIABLE

La resignación es la flor blanca y perfumada del jardín del alma, y forma la mayor nobleza moral de los mortales; transforma los males en serenas virtudes, en grandezas edificantes, casi religiosas. Resignarse los sufridores, los mártires, los corazones melancólicos. Resignarse es vencer al dolor, sublimar la emoción y superarse a la propia humanidad. La resignación de Cristo, de María, de Sócrates, de Séneca, de los cristianos devorados por la insaciable crueldad de Nerón, de los héroes humildes de las guerras, de las madres padecedoras, de los grandes torturados del cuerpo y del espíritu es grandezza moral sólo comprensibles por los privilegiados de la humanidad. Los resignados, por sufrimiento y no por desánimo, merecen de todos nosotros respecto y veneración religiosa, porque construirán altar dentro del pecho y hacen emanar su líbido espíritu de sus conciencias.

Los que se resignan vencen, sin embargo, cumple que la resignación sea por incapacidad física o dolencia de ánimo, porque en cuanto el cuerpo y el espíritu pudieran actuar, conviene vencer, triunfar de las contingencias del medio y de las aflicciones del alma. Someterse sin previa lucha, o gran esfuerzo, es cobardía; la noición de la energía debe siempre dominarnos el alma, y al fin de la lucha, si fueran agotados todos los medios de combate, de acción, de energía vibratoria, la sumisión es heroica y no oprimida, porque se cumplió el deber, y cual quiera puede noblemente conformarse con el infortunio o con la derrota.

Es menester que el paciente no sea fatalista, inerte, incapaz de luchar y resignado o sometido por flaquezas,

desánimo o cobardía. La acción en la vida es mucho, casi todo, constituye el factor de la victoria de los bienes humanos. La contemplación de placeres personales, la acción crea placeres humanos, porque promueve el progreso, que brota como el ideal inconsciente y casi instintivo de la humanidad.

Ya dijo un escritor que la resignación es la virtud del desafortunado. Sólo se debe tener valor cuando se alige a la grande y edificante lucha del alma, y no a precoces cobardías. El estoicismo reúne en sí grande y simpática doctrina cuando aconseja la indiferencia a los sufrimientos del mundo y la serena cultura de la virtud. La resignación religiosa de los creyentes que sufren, que ven en Dios la paga sublime de las penas de la tierra, es digna de toda la apología moral humana. Resignación sólo es virtud cuando el hombre se conforma con el mal en la tierra, después de las batallas morales constantes.

En todos los grandes clásicos portu gueses, maestros de religión y filosofía, hay sentencias y enseñanzas espirituales acerca de la resignación... En todas las cosas buscad y procurad la honra de Dios con gran atención, al cumplimiento de su divina voluntad, de suerte que con vuestros deseos y oraciones adjuntéis resoluciones de vuestra voluntad en la del Señor, y afectuoso arrobó, que la suya se haya", (Fray Bartolomé de los Mártires) . . "La resignación es señal de conciencia pura" (Bernardos). El triunfo no será para todos; unos tienen que ser vencidos o aplastados en los oleajes de la vida; vencidos y victoriosos son sufridores, porque ninguno entra en lucha sin grandes heridas en el alma y en el cuerpo.

No hay mayor nobleza, que la re-

LAS CUALIDADES SOMATICAS DEL ATLETA

Sobre las cualidades somáticas descansa en gran parte el éxito que puede lograr un atleta en la práctica del deporte preferido.

Partiendo del examen de sí mismo determinará si reúne las condiciones requeridas, pues ellas difieren funda-

signación después de combates sentimentales formidables, a los que estamos acostumbrados a asistir.

Todos los moralistas religiosos, los legos aconsejan la resignación, cuando se es vencido en las grandes peleas de la vida.

La resignación es incompatible con la cobardía. La Imitación de Cristo, los preceptos de San Francisco de Sales, Manuel Bernardes, Wagner, Dubois afirman el gran valor moral de la resignación elevada.

Los que se resignan, después de lucha sin gloria, frente a los males de la vida, son nobles los que se acobardan y se conforman, sin contiendas refiadas y pñitos morales, deben merecer el desprecio humano,

mentalmente en cuanto a lo físico y mental. Por ejemplo, de un corredor de velocidad a un lanzador de martillo; el primero debe poseer agilidad y ligereza de movimientos y el segundo gran fortaleza física, pero si ambos reúnen estas condiciones, es indudable que se trata de un atleta excepcional. Es el caso de Glen Morris, clasificado con 7.900 puntos en el decathlon de los juegos olímpicos de Berlín, clasificación que lo consagra como el atleta máximo en la historia del atletismo internacional. Marcó 11" 1/10 en los 100 mtros; en el lanzamiento de bala 14 metros 10 centímetros; en el disco 48 metros; 1,85 en salto en alto y 3,50 metros con garrocha. Berra, argentino, con un físico semejante al de Morris, llegó a señalar 6.271 puntos y Wenzel, campeón chileno, alcanza el récord sudamericano con 6.704 puntos.

Son excepciones a la regla. Tan sobresalientes cualidades no son comunes, por lo que el atleta debe necesariamente inclinarse por aquellas pruebas accesibles a sus aptitudes y a su organismo.

ESTIMADO CONSOCIO:

El campo de deportes de la Unión General Armenia de Cultura Física es un lugar adecuado para el esparcimiento del físico y del espíritu. Concurra usted con su familia y forme en esta institución su segundo hogar.

TEX-TRICO

Soc. Resp. Ltda. - Capital \$ 800.000

FABRICANTES DE TEJIDOS

ENGOMADORA DE HILADO

Adminis. y Ventas
I. ARREA 557

T. E. 48 Pasco 8743
Buenos Aires

"ANTEX ARGENTINA"

EDUARDO ATAMIAN

POPLINES

Larrea 667 - T. E. 48-5659

FABRICA DE TEJIDOS
DE ALGODON

TEXTIL

MURAD

de Miron Leonian

VICTORIA 701
Hurlingham F.C.N.G.S.M.

Doctor
ANTRANIK EURNEKIAN
Cirujano

Especialista en Neurocirugía

Actualmente en los EE. UU.
Cnel. N. Vega 5531 - 54-0765

FOTO

A P O L O

ESTUDIO
CORDOBA 4671 T. E. 54-8147

ESTUDIO NERSESSIAN

ECONOMICO . CONTABLE . IMPOSITIVO
ASUNTOS JURIDICOS

Florida 165
Gal. Gral. Güemes P. 3, of. 343-4

Tel. 30-6877

GEVAERTARGENTINA S. A.
DE PRODUCTOS FOTOGRAFICOS**Afianza**

el

Prestigio de la Industria Argentina

con los Rollos

de Película para Fotografía

REXOPAN y REXOCROM**GEVAERT ARGENTINA S. A. de Productos Fotográficos**

Bmé. MITRE 1902 - T. E. 48-9011 - BUENOS AIRES

ALBERT TRITSMANS, Director - Gerente General

ADHESION

DANUBIO S.A.

EL CISNE

Soc. Resp. Ltda.

BUENOS AIRES

CORDOBA

MERCERIA—NOVEDADES

“EL PORVENIR”

El Hogar de los Hilos y Botones

M. CHEBEKDJIAN E HIJOS

Azcúenaga 417

T. E. 48-3654

T E R R A

— de —

GREGORIO TERTZAKIAN

**TINTORERIA Y ESTAMPERIA DE SEDA,
RAYON Y ALGODON**

LAPRIDA 1458

T. E. 791-8429 y 795-0044

Vicente López, F.C.N.G.B.M.

« NAVASART »

REVISTA MENSUAL

ORGANO DE LA
U. G. ARMENIA DE C. FISICA

GALERIA GRAL. GUEMES
FLORIDA 165 Piso 6º

SUSCRIPCION

Ejemplar suelto 5.- Pesos

Anual 50.- Pesos

Exterior 4.-Dolares

AÑO 5 - Nº 54

NOVIEMBRE DE 1957

BUENOS AIRES

ALFOMBRAS

SPARTA ATLANTIDA S. A.

INDUSTRIAL Y COMERCIAL

CORREO

ARGENTINO
CENTRAL (B)

FRANQUEO PAGADO

Concesión Nº 5952

TARIFA REDUCIDA

Concesión Nº 5891.R.@